

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

BLAGOSLOV IN ODPRTJE PRENOVLJENIH PROSTOROV NA TRAVNIKU ŠT. 25 V GORICI

DOBRODOŠLI NA TRAVNIKU!

JURIJ PALJK

"Katoliška knjigarna naj bo še naprej prostor duha!" je ob blagoslovitvi prenovljenih prostorov Katoliške knjigarne na Travniku dejal goriški nadškof msgr. Dino De Antoni in tako zadel v bistvo in v namen slovenske ustanove in stavbe Katoliške knjigarne v središču Gorice.

V ponedeljek, 9. t.m., je mimoidoči že pred 19. uro lahko videl, da se pripravlja v prostorih stavbe Katoliške knjigarne slovesnost, saj se je v sami zgradbi in pred njo zbiralo izjemno veliko ljudi.

V predzvečerju prenovljene stavbe je zbrane najprej pozdravila tajnica Katoliškega tiskovnega društva prof. Franka Žgavec, ki je v slovenskem in italijanskem jeziku tudi pozdravila veliko število predstavnikov političnega, javnega in kulturnega življenja Gorice. Med drugimi so na slovesnost prišli goriški prefekt Camillo Andreana, goriški župan Vittorio Brancati, pokrajinska odbornika Marko Marinčič in Francesco Marangon, goriška občinska odbornika Claudio Cressatti in Damijan Terpin, novogoriško občino je predstavljala podžupan Gobjmir Mozetič, medtem ko sta slovenski del tržaške in goriške krajevne Cerkve na slovesnosti predstavljala msgr. Oskar Simčič in msgr. Franc Vončina. Po-

leg omenjenih je prišlo še veliko predstavnikov javnega življenja večinskega naroda in naše narodne skupnosti; med njimi sta bila, poleg drugih uglednih gostov, predsednik Sveta slovenskih organizacij Sergij Pahor in predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze za goriško pokrajino Livio Semolič.

Predvsem pa je lepo, da se je slovesnega blagoslova stavbe na Travniku udeležilo ogromno prijateljev Katoliške knjigarne, Katoliškega tiskovnega društva, Zadruga Goriška Mohorjeva, Goriške Mohorjeve družbe, revije za najmlajše Pastirček, likovne galerije Ars in seveda našega tednika Novi glas, vseh pomembnih slovenskih ustanov, ki bodo odslej domovale v prenovljenih prostorih. Res ne moremo mimo predstavnikov vseh podjetij, ki so bila soudeležena pri zahtevni obnovi stavbe.

Prenovljene prostore je v slovenskem jeziku blagoslovil goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, ki bo odslej naš sosed;

FOTO BUMBACA

V NOVI HIŠI

"Mogočna nisi, ne prostorna / in stavlil te umetnik ni..." Tako poje naš goriški slavček o kmečki hiši, simbolu domačije slovenskega človeka zlasti nekdanj. Njegovi uvodni verzi v znani pesmi lepo karakterizirajo vse to.

Res je, da so sedaj novi prostori na Travniku v prostorih Katoliške knjigarne zadobili novo dimenzijo. Tu sedaj ne gre več za samo knjigarno, sicer zgodovinsko zaslužno in še vedno pomembno orientacijsko točko za goriške Slovence. Danes ima tu svoj sedež cela vrsta naših ustanov, ki so itak omenjene na drugem mestu našega obširnega poročila o ponedeljkovem slovesnem odprtju prostorov.

Kakšen pomen ima sedanjí premik v novo stvarnost skupnega domovanja vseh prizadetih dejavnikov? AB / STRAN 10

prav njemu gre zaslug, da so lahko obnovitvena dela potekala nemoteno, saj je dal na razpolago dvorišče nadškofije za dve leti, da so lahko obnovitvena dela stekla lepše in hitreje.

Prof. Franka Žgavec, ki je med svojim jedmatim, a lepim pozdravom omenila tudi dejstvo, da bo Katoliška knjigarna čez nekaj let praznovala svoj stoti jubilej, je tudi povabila msgr. De Antonija, naj bla-

goslovi prostore. To je goriški nadškof rad storil in z njemu lastno toplino tudi kot dober sosed in seveda kot dušni pastir nagovoril prisotne. Med drugim je dejal: "Slovenski del goriške Cerkve se je že pred davnimi časi zavedal pomena kulture, pisane besede in seveda jezika za slovenskega človeka; odlika duhovnikov in slovenskih ljudi je, da so postavili Katoliško knjigarno, ki jo danes prenovljeno izročamo svojemu namenu. Naj bo tudi v prihodnje Katoliška knjigarna dom duha, prostor, kjer bodo otroci lahko kupovali tako knji-

ge kot najmoderneje nahrbtnike, a bodo lahko tudi deležni likovne umetnosti, kulture in seveda pisanja Novega glasa, ki bo odslej imel dom v obnovljenih prostorih. Zares moramo in morate biti hvaležni vsem tistim, ki so že pred desetletji doumeli, kako pomembno je imeti svojo kulturo in svojo knjigarno. Česa podobnega nihče drug pri nas ni storil. Tudi to potrjuje, da je slovenski del goriške Cerkve živ!"

Nadškof je čestital prisotnim in izrecno omenil prizadevnost, požrtvovalnost, delo in vnemo "gospoda Marjana Markežiča, ki je zelo zaslužen, da je do obnove prišlo in se sedaj gotovo skriva pred vami." Goriški nadškof v svojem lepem nagovoru ni pozabil na stoletno prisotnost Katoliške knjigarne v središču mesta, saj je dejal: "Že sedaj se pripravljamo, da me povabite na praznovanje stoletnice naše Katoliške knjigarne!"

Za kulturno poživitev otvoritve so poskrbeli člani pevske skupine Akord iz Podgore pod vodstvom dr. Mirka Spacapana.

Predsednik Katoliškega tiskovnega društva Branko Čerinic je prerezal trak in tako simbolično opravil dejanje, katerega je sledil ogled novih prostorov.

STRAN 10

PROSLAVE OB 72. OBLETNICI USTRELITVE BAZOVIŠKIH JUNAKOV

"UPOR PROTI KRIVICI IN SAMOOBRAMBA STA UPRAVIČENA"

Konec prejšnjega tedna je minil v znamenju občutene počastitve spomina na štiri bazoviške junake - Ferda Bidovca, Frana Marušiča, Zvonimirja Miloša in Alojza Valenčiča - ki jih je leta 1930 italijansko fašistično posebno sodišče na zloglasnem Prvem tržaškem procesu obsodilo na smrt; ustreljeni so bili 6. septembra istega leta na bazovski gmajni. Tako so na ta dan, v petek, 6. t.m., stekle spominske svečanosti ob nagrobnem spomeniku na tržaškem pokopališču pri Sv. Ani, kjer je spregovoril mladi tržaški zgodovinar Franc Fabec, pa še v Prešernovem gaju v Kranju, kjer je govoril Livio Valenčič, zvečer pa v bazovski cerkvi, kjer je bila

maša zadušnica, ki jo je daroval domači župnik Žarko Škerlj, govoril pa je Ivo Jevnikar. V soboto, 7. t.m., so taborniki Rodu Modrega Vala v večernih urah prižgali taborni ogenj pri spomeniku junakom na bazovski gmajni, pri tem pa jih je obiskal tudi slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. Osrednja svečanost je bila v nedeljo, 8. t.m., pri spomeniku na bazovski gmajni, kjer sta spregovorila ravnateljica dvojezičnega šolskega centra v Špetru Živa

Gruden in zgodovinar Galliano Fogar. Da počastimo letošnjo obletnico ustrelitve bazoviških junakov, smo se odločili, da zaradi aktualnosti in krščanskega razmišljanja o vprašanju nasilja in samooobrambe objavimo v celoti govor, ki ga je v bazovski cerkvi 6. t.m. imel časnikar Ivo Jevnikar.

Častno, a tudi zahtevno je spregovoriti na današnjo obletnico sredi občestva, ki leto za letom zvesto ohranja spomin na naše bazoviške narodne junake, a jim posveča tudi krščansko molitev in jih torej obravnava ne kot mit, temveč kot ljudi z vrlinami in slabostmi, ki pa so

nam vzor zaradi žrtvovanja lastnega življenja za ideale.

Naj mi bo pri tem najprej dovoljen spomin. Nekoč so bile skupne proslave na bazovski gmajni prej izjema kot pravilo. Na nedeljo, ki je bila najbližje obletnici ustrelitve Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, je bila pred spomenikom bolj pravoverno "leva" proslava, predstavniki drugega dela manjšine pa so se na obletnico oz. na njen predvečer najprej tu udeležili zadušnice, nato pa so že v trdi temi, skoraj

karbonarsko, poneli spominski venec pred spomenik na gmajni.

To, da smo nato prišli do skupnih, dogovorjenih osrednjih proslav, ki seveda ne jemljejo pomena posebnim oblikam spominjanja, kot je nocojšnja, je v skladu z globokimi željami naših ljudi, a tudi pravilna oblika gojenja našega narodnega spomina. Štirje bazoviški junaki so namreč simbol trpljenja vseh primorskih ljudi zaradi raznarodovanja in fašističnega zatiranja, zgled zvestobe in kljubovanja krivici. Take simbole in take zglede potrebujemo kot orientacijske točke v vsakodnevni hoji skozi življenje v svetu, ki ni vedno razpoznaven.

STRAN 2

Pionir evropskega združevanja

Prejšnjo soboto je bil v Narodnem domu v Trstu posvet o Ivanu Nabergerju, velikem tržaškem Slovincu in politiku.

(stran 7)

- 02 Breda Susič
PO 11. SEPTEMBRU 2001 SE JE SVET SPREMENIL
- 03 Matjaž Rustja / intervju
ANDREJ MAVER
- 04 Mirko Pelicon
SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI
- 06 Lojzka Bratuž
GRIVČEV SIMPOZIJ V RIMU
- 06 Davorin Devetak
OBRAČUN 59. BENEŠKEGA FESTIVALA

- 09 Ivan Žerjal
OB 100-LETNICI OPENSKEGA TRAMVAJA
- 10 Danijel Devetak
KAJ PA MISLIJO JEREMITARJI?
- 12 Pavel Ferluga
ZA BOLJ OSVEŠČENO SLOVENSKO JAVNOST
- 14 Damjan Hlede
ZAKONSKA ENAKOPRAVNOST VERSTEV
- 14 Mara Petaros
GROZLJIVE PODRAŽITVE!

VSEBINA

OD 19. DO 23. SEPTEMBRA

KMETIJSKI DNEVI: ZADNJE PRIPRAVE

GIORNATE DELL'AGRICOLTURA PESCA e FORESTAZIONE **DNEVI KMETIJSTVA RIBIŠTVA in GOZDARSTVA**

FIERA DI TRIESTE - PIAZZALE DE GASPERI 1
19-23 settembre 2002

"Da una comune presa di coscienza di potenzialità e problemi lo spunto per uno sviluppo a livello anche internazionale"

»Skupna zavest o možnostih in problemih odpira pot razvoju tudi na mednarodni ravni«

Priprave na izvedbo Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva so skoraj zaključene. V četrtek, 5. t.m., je bil na miljskem županstvu razširjeni sestanek pripravljalnega odbora (slednjega sestavljajo vse občine v tržaški pokrajini), ki je razpravljalo o dokončnem programu manifestacije, ki bo potekala na tržaškem sejmišču od 19. do 23. t.m. V teh dneh pa je stekla pobuda promocije Dnevov s pomočjo priložnostnega informativnega kioska na tržaškem Borznem trgu, kjer imajo občani možnost srečanja z župani občin tržaške pokrajine. Prvo srečanje je bilo v petek, 6. t.m., s tržaškim županom Robertom Dipiazzo, sledili pa sta mu srečanja z dolinskim županom Borisom Pangercem (7. t.m.) in z miljskim županom Lorenzom Gasperinijem (8. t.m.). V prihodnjih dneh bodo na sporedu še srečanja z zgonjskim županom Mirkom Sardonem (13. t.m. ob 19. uri), devinsko-nabrežinskim županom Giorgiom Retom (14. t.m. ob 19. uri) in repentabskim županom Aleksijem Križmanom (15. t.m. ob 12. uri).

Prvenstveni cilj Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva je v spoznavanju in vrednotenju teh treh panog ter njihovih tipičnih krajevnih značilnosti, ki predstavljajo poglavitni dejavnik turistične promocije tržaške pokrajine. Zato si pobudniki Dnevov od vsega začetka prizadevajo, da bi ta pomen začutile tudi javne ustanove, tako da pride tudi do koraka naprej v odnosu med tržaškim mestom in njegovim teritorijem. Vodilna filozofija manifestacije se udejanja v načelih kakovostne prehrane, spoštovanja in ljubezni do narave, spoznavanja živalskega sveta in ovrdenotenja krajevnega enogastromonija.

V okviru Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva bo

že prvi dan, 19. t.m., prišlo do zelo pomembnega dogodka. Na pobudo italijanskega ministra za kmetijstvo Giannija Alemanna se bodo namreč srečali ministri za kmetijstvo držav članic Srednjeevropske pobude, ki bodo tudi prisostvovali uradnemu odprtju manifestacije. Slednje bodo oblikovale panoge, kot so kmetijstvo, gastronomija, gozdarstvo, oljkarstvo, ribolov, zootehnika, čebelarstvo, tudi letos pa so prireditelji poskrbeli za stik s svetom šole, saj so povabili kar 28 krajevnih šol (18 italijanskih in 10 slovenskih). V okviru Dnevov bodo stekla tudi nekatera pomembna zasedanja, npr. o mednarodni poti oljk, o spodbujanju kmetijske dejavnosti v luči zdrave prehrane, o vlogi kmetijstva na Tržaškem, o "mestih medu" (Grožnjano, Štanjelo in Repentabru), o upravljanju obalnega pasu Tržaškega zaliva in o zaščiti biorazličnosti. Obiskovalci pa si bodo tudi letos lahko ogledali več vrst domačih živali (goveda, drobnice, perutnine itd.) in drugih zanimivosti, povezanih s svetom kmetijstva, ribištva in gozdarstva. Poleg tega bo možna tudi degustacija tipičnih krajevnih enogastromonjskih proizvodov, poskrbljeno pa bo tudi za razvedrilo. Urniki obiska bodo naslednji: v četrtek, 19. t.m., od 16.30 do 23. ure (ob 18.30 bo uradno odprtje). V petek, 20., in ponedeljek, 23. t.m., od 9. do 13. ure in od 16.30 do 23. ure. V soboto, 21., in nedeljo, 22. t.m., pa od 9. do 23. ure.

Manifestacije bodo obogatili tudi nekatere spremljevalne pobude: tako bo 20. t.m. Dan Hrvaške, 21. t.m. Dan Slovenije, 22. t.m. Dan Koroške, 23. t.m. pa Dan Krasa.

Organizatorji so poskrbeli tudi za lično zbiranje v štirih jezikih (italijansko, slovensko, hrvaščino in nemščino).

12

POLEMKA OKOLI ŠOLE IN JASLI NA PROSEKU

PONOVI "PODVIG" TRŽAŠKE OBČINSKE UPRAVE

Med tržaško občinsko upravo in kraškimi rajonskimi okraji se je ponovno zaiskrilo. Priložnost za to je nudilo nedavno odprtje novih italijanskih otroških jasli v Naselju sv. Nazarija pri Proseku. Lepo, sodobno urejeno strukturo, ki jo bo obiskovalo 25 otrok, so odprli v sredo, 4. t.m., z veliko slovesnostjo in ob prisotnosti res številnih predstavnikov tržaške desne sredine.

Gre v bistvu za dokončanje načrta, ki ga je oblikovala že prejšnja Illyjeva uprava, tudi na pobudo zahodnokraškega rajonskega sveta, vendar z eno razliko: prejšnja uprava je obljubila vključitev tudi slovenskega osebja, nova uprava, ki jo vodi župan Roberto Dipiazza, pa je načrt spremenila. Tako vsaj za zdaj ni predvidena namestitev novih slovenskih jasli oz. vključitve slovenskega osebja v že obstoječe jasli, slovenski starši pa bodo morali, vsaj tako pravi občinska uprava, svoje malčke še naprej pošiljati le v edine slovenske jasli pri Sv. Jakobu. Zaradi takega zadržanja je zahodnokraški rajonski svet soglasno sklenil, da se ne udeleži slovenskega odprtja novih jasli. Slednjega je župan Dipiazza izkori-

stil za grob napad na predsednika rajonskega sveta Bruna Rupla zaradi nekaterih njegovih kritičnih izjav glede čiščenja poti med Kontovelom in Miramarom (prebivalci zahodnega Krasa pa imajo tudi več drugih pripomb, od metanizacije do dvojezičnih smerokazov). Župan je kratkotalno napovedal, da občinska uprava ne bo imela več odnosov z zahodnokraškimi rajonskimi svetovi.

Ni prvič, da župan Dipiazza vzkipi, ko se sooča s problematiko kraškega teritorija. Spomnimo se, kako se je pred časom razjezil s predsednikom vzhodnokraškega rajonskega sveta Zoranom Sosičem zaradi vprašanja rabe slovenskega jezika in polemično zapustil zasedanje s predstavniki rajon-

skega sveta in domačini. Ob njegovem najnovejšem izpadu proti Brunu Ruplu pa je svoj "prispevek" dodal še podžupan Renzo Codarin z neverjetno izjavo, da v stavbi, ki je bila last ustanove za istrske optante, ne smejo biti slovenski otroci (kaj si bodo zdaj izmislili: ločene prostore za Italijane in Slovence na mestnih avtobusih?). Ob tej priložnosti je predsednik Rupel prejel večje število solidarnostnih izjav tako s strani občinskih svetovalcev Petra Močnika in Fulvia Camerinija kot s strani domačih društev in organizacij. Bivši senator Camerini je tako mnenja, da predlagati slovenskim staršem, naj pošljejo svoje otroke v jasli, ki se nahajajo na drugem koncu mesta, je kratkotalno zasmehujoče in kaže na odnos, ki ga ima ta občinska uprava s svojimi občani. Camerini očita Dipiazzi in Codarinu nepoznavanje razmer, se pravi tega, da je na narodnostno mešanem teritoriju treba omogočiti integracijo, ne pa vnašati elementov ločevanja, ki so v nasprotju z zdravo pametjo.

V našem uredništvu pa smo prejeli tudi sporočilo Slovenske skupnosti, za javnost, ki ga je podpisal pokrajinski tajnik in občinski svetovalec Peter Močnik, po mnenju katerega protest zahodnokraškega rajonskega sveta dokazuje nezadovoljstvo tukajšnjega prebivalstva nad občinsko upravo. S svojimi izjavami je po mnenju SSK župan dokazal popolno nespoštovanje za institucije, ki so bile demokratično izvoljene od ljudstva in katerim zakon točno podeljuje njihove pristojnosti. Župan je tudi dokazal, da nima pojma o sožitju, ki se je ustvarilo med prebivalci Trsta.

Stališče podžupana Codarina, po katerem v stavbo, ki je bila last ustanove za istrske optante, ne morejo pošiljati slovenskih otrok, pa kar naravnost spominja na najhujše primere rasne diskriminacije po svetu in je v popolnem nasprotju z duhom, ki je že pred stoletji spremenil majhno ribiško naselje Tergestum v evropsko prestolnico Trst, piše še v sporočilu SSK.

54. MARIJANSKI SHOD NA OPČINAH

"PREPOZNAVATI SE MORAMO ZA MAJHNE IN PONIŽNE"

Tudi letos je na Opčinah, ob prazniku Marijinega rojstva oz. Malega šmarna, v nedeljo, 8. t.m., potekal tradicionalni Marijanski shod, tokrat že 54. po vrsti. Shod, ki ga je vodil tržaški škof Evgen Ravignani, se je začel v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah, kjer je potekala molitev družinskega rožnega venca, nato je iz cerkve krenila procesija z Marijinim kipom. Poleg škofa in številnih duhovnikov-somaševalcev se je sprevoda udeležilo veliko število skatov, narodnih noš in pevcev Združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta. Procesija se je vila po openskih ulicah, kot ponavadi pa se je končala na prostoru za opensko cerkvijo, med lipami sv. Jerneja, kjer je potekala slovesna maša.

Letošnji Marijanski shod je potekal pod geslom, ki ga je predstavljalo stavek Jakoba Ukmarja: "Bog je na priprošnje svoje deviške matere skrivnostno usmiljen in doberljiv." Tudi na ta stavek se je v svoji homiliji navezal škof Ravignani, ki je orisal lik Kristusove matere Marije, naslanjajoč se na izročilo knjig prerokov (Miheja in Izaija) ter na Janezov, Matejev in Lukov evangelij.

Ravno ob besedah Lukovega evangelija o Marijinem premljevanju besed angela, ki ji je naznanil, da bo rodila Odršenika, je škof med drugim opozoril, kako "Bog izbira vedno male in ponižne, da uredniči svoje načrte ljubezni." Iz tega sledi nekaj ugotovitev oz.

FOTO KROMA

naukov: prvič, "prepoznavati se moramo za majhne in ponižne, kajti le tako more Bog narediti v nas velike reči" (prim. Lk 1,49), toda nikoli ne smemo navajati lastne majhnosti in revščine, da bi se izmikali temu, kar Bog od nas zahteva. "Bogu je treba namreč vedno odgovoriti, je dejal škof Ravignani, kakor je odgovorila Marija: "zgodil se mi po tvoji besedi" (prim. Lk 1,38)". To pomeni vršiti Božjo voljo, kar pa ni vedno lahko, ne za vernike ne za duhovnike in niti za škofe. "Kar včasih zahteva Bog od nas nam je nerazumljivo in zahteva od nas nelahko izpolnjevanje". Zdi se nam tudi, da Bog zahteva preveč, tedaj pa se skušamo izmikati in se izgovarjati, da ne zmore-

mo. "To pa ni ponižnost", je dejal škof Ravignani, "postati more le beg pred odgovornostmi in dolžnostmi." Resnična ponižnost namreč je v priznanju, da "Bogu ni nič nemogoče" (prim. Lk 1,37) in da "vse je milost".

Pri tem se je škof navezal tudi na položaj tržaške Cerkve in še posebej na priprave na drugo tržaško cerkveno zborovanje "v poslušnosti Svetemu Duhu", kot se je izrazil. Poleg tega je opozoril, da moramo kristjani pričevati in služiti v civilni družbi. "Ni dovolj, da pokazemo na negotovosti, protislovja in na samozadostnost pri ustvarjanju družbe, ne da bi ji obenem posredovali temelj važnih človeških in krščanskih vrednot in naše tra-

dicije, kljub moralnemu propadu, ki vleče za sabo našo mladino in naše družine. Pred velikimi problemi kulture in družbe se čutimo pogosto neprimerne za našo nalogo in včasih resignirane. Ne smemo pa se ustrašiti." Zavedati se namreč moramo, da Cerkev ne išče oblasti, ampak nudi svoj doprinos, se ne želi postavljati s človeškimi sredstvi, se ne predstavlja kot avtoriteta, ki se hoče uveljaviti, ampak le z doslednostjo lastne vere. Pri tem je gotovo, da Sveti Duh prihaja na pomoč človeški slabotnosti, je še dejal škof Ravignani, navezujoč se na Pavlovo pismo Rimljanom (8,26), prav v tej nemoči pa se kaže Božja moč.

KONEC PROSLAV OB 100-LETNICI OPENSKEGA TRAMVAJA

VISOKI JUBILEJ SO DOSTOJNO PROSLAVILI LE DOMAČINI

IVAN ŽERJAL

S prisrčno slovesnostjo so se v ponedeljek, 9. t.m., na Opčinah zaključile prireditve ob 100-letnici delovanja openskega tramvaja. Ravno 9. septembra 1902 je tramvaj št. 1 prvič odpeljal po progi Trst-Opčine, v ponedeljek pa je to "krstno" vožnjo ponovil z Oberdankovega trga, kjer se je nahajal dober mesec dni kot sedež informativnega središča. Restavrirani stari tramvaj št. 1 (restavrirali so ga pred desetimi leti, ob priložnosti 90-letnice tramvajske proge) je na opensko postajo prišel v poznih večernih urah in tako simbolično zaključil praznovanja.

Ponedeljkovo slovesnost je priredilo Združenje za zaščito Opčin v sodelovanju z vzhodnokraškimi rajonskim svetom. Ob tej priložnosti so se pobudniki spomnili še živčih nekdanjih uslužbencev Anonimne družbe malih železnic, ki je tramvajsko progo upravljala do leta 1961 (zatem je tramvaj prišel pod občinsko upravo, zdaj pa ga upravlja družba Trieste trasporti) in jim podelili spominsko medaljo (enemu so jo podelili posmrtno, saj je preminil ravno pred kratkim). Tako so bili nagradi Valerija Hrovatin (kot edina ženska, ki je med drugo svetovno vojno nadomestila moža kot sprevednica), Alberto Cola, Sergio Crea, Giuseppe Clenovar, Bruno Degan, Dinči Gorup, Ivan Gec, Giovanni Germani, Ugo Ferluga, Giorgio Furlan, Ernesto Malalan, Marcello Maver, Bruno Malalan, Mario Pieri, Danilo Jogan, Enrico Protti, Pepi Rauber, Piero Richter, Giulio Hrovatin, Nevio Rossetti, Bruno Fonda, Bruno Sosič, Viktor Sosič, Slavko Škerlavaj, Serfin Vačlik in Vinicio

FOTO KROMA

vensko zamejsko numizmatično društvo "J.V. Valvasorja" in jo založilo skupaj z Združenjem za zaščito Opčin. Ob 100-letnici tramvajske proge so se pri numizmatičnem društvu namreč odločili, da skujejo medaljo z dvojezičnim napisom. Sklenili so, da bo medalja kakovostno izdelana: osnovno risbo je narisal priznani slikar in ilustrator Walter Grudina, graverska dela (se pravi vrezanje črk in risbe v kovino) pa so opravili v kovnici podjetja Colombo medaglie, ki se nahaja v kraju Noviglio blizu Milana in ki se lahko ponaša z več kot stoletno tradicijo kovanja in ustvarjanja medalj in umetniških predmetov. Umetniško izdelan je samo averz (prednja stran) medalje: upodobljen je namreč eden prvih tramvajev, ki nosi številko "2". V ozadju je med zelenjem viden Obelisk, na levi strani pa kamniti kraški zidek. V spodnjem delu medalje sta letnici 1902-2002, v zgornjem pa dvojezičen napis v slovenski in tržaškem italijanskem narečju "Openski tramvaj - Tram de Opčina". Z zelo majhnimi črkami se da prebrati tudi ime risarja (W. Grudina) in kovnice (CDF-Italy). Pobudniki so se domenili, da bo najvišja skovana količina 250 kosov iz bron in 75 kosov iz srebra čistoče 800/1000. Medalja je izdelana z globokim reliefom, zato je težka kar 140 gramov. Njen premer je 60 mm,

tisnilo na priložnostne razglednice, ki so žal imele samo italijanski napis. Sicer je bilo teh razglednic več: eno (v italijanski in angleščini) je izdala tu-

nekaterih udeležencev - v bistvu ni bilo slovenske besede in je prišlo celo do tistega znanega tržaškega vzvišenega in paternalističnega zafrkavanja prisotnih narodnih noš.

di tržaška sekcija Združenja italijanskih radioamaterjev s sodelovanjem in podporo tržaške pokrajine in družbe Trieste Trasporti, oblikoval pa jo je sešljanski rojak Lojze Popovič.

Sicer so bila praznovanja in pobude, ki so jih priredili domače organizacije oz. ustanove, kjer je močno prisoten domači element, kot so Zadruga kraška banka (ki je izdala kalendar za leto 2002 v počastitev stoletnice tramvaja), Združenje za zaščito Opčin, vzhodnokraški rajonski svet ter društvi Tabbor z Opčin in Grad od Banov, v znamenju spoštovanja obeh jezikov, ki se govorita v teh krajih, se pravi slovensčine in italijansčine. To velja tako za ponedeljkovo prireditev kot za razstave, ki so oz. so bile na ogled v openskem Prosvetnem domu, na sedežu vzhodnokraškega rajonskega sveta in v Ovčarjevi hiši pri Banih. To tudi ni nič čudnega, saj gre za kraje in stvarnosti, ki so tesno povezane s tramvajsko progo. Kdo se je namreč zaposlil pri openskem tramvaju? Domačini pač, predsem Openci in Banovci, a tudi drugi, v glavnem seveda Slovenci. Gre za odnos, ki je veliko globlji od tistega, ki ga utegne večkrat retorično pojmuje kot "simbol Trsta", tako poimovanje pa kar prevečkrat ostane le folklorno obarvano. Tržaška občinska in pokrajinska uprava sta sicer priredili dvodnevno praznovanje pri Obelisku, kjer pa - vsaj po pričevanju

in njegovimi uslužbenci živijo že sto let, se pravi domačini.

DAROVI

ZA NOVI glas: Riharda Stefancič 40 evrov.

ZA SLOMSKOV dom v Bazovici: ob smrti očeta Franca Gregorija daruje hčerka Mirjam 25 evrov; v spomin na očeta od Mirjam, Franca Gregorija, daruje Pepca Grgič, Neva in Fabio Pečar z družino 100 evrov za popravilo Slomškovega doma.

ZA SKLAD "Marta Požar" za narodne noše: v spomin na Marito Požar daruje Magda Biancuzzi 20 evrov; v spomin na drago Marito Požar daruje gospa Milena Andree 30 evrov.

ZA POSTAVITEV spomenika Ubaldu Vrabcu na njegovi rojstni hiši v Trstu: v spomin na Marito Požar daruje Aleksander Rustja 50 evrov.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na predrago Marito Požar daruje Lija Bak 50 evrov.

ZA MISIJONE: Lojzka Sosič-Čevdek in Tatjana Sloser darujeta po 25 evrov.

ZA CERKEV v Bazovici: ob smrti očeta Franca Gregorija daruje hčerka Mirjam 25 evrov; v spomin na očeta od Mirjam

daruje Majda Eva z družino 20 evrov za cerkvene potrebe.

OBVESTILA

ŽUPNIJA PROSEK vabi dne 15. t.m. na tradicionalno procesijo s kipom Fatimske Matere Božje. Sv. maša bo ob 15.30, po njej pa bo procesija. Vabljeni, zlasti še narodne noše.

V ŽUPNIJSKI dvorani na Proseku se 26. septembra ob 20. uri ponovno pričenjajo mesečna srečanja na temo: "Sveto pismo - temelj krščanstva". Uvodno predavanje bo imel g. škof, msgr. Evgen Ravignani. Vabljeni!

TRŽAŠKO ESPERANTISTIČNO združenje od torka, 10. septembra, obnavlja svoje delovanje s številnimi novimi načrti. Tajništvo bo na razpolago za informacije o temeljnih tečajih za učenje mednarodnega jezika esperanta, o kulturnih programih, izletih in bivanjih, vsak torek in petek od 19.30 do 21. ure na sedežu združenja v ulici Crispi 43 v Trstu, telefon 040-763128, 040-350093, esperantotrieste@adriacom.it, http://arte.triestecontra.it/esperanto/.

V CENTRU "SKERK" V TRNOVCU

RAZSTAVA LISE SOTILIS

V soboto, 14. t.m., bodo v Umetnostnem in kulturnem centru "Skerk" v Trnovcu ob 18. uri odprli novo likovno razstavo z naslovom "Meditranske metamorfoze". Center "Skerk" pod pokroviteljstvom grškega veleposlaništva v Rimu in občine Devin-Nabrežina je namreč poskrbel, da bodo na ogled dela grške umetnice Lise Sotilis. Na razstavi, ki bo odprta do 13. oktobra, bodo na ogled slike, plastike, dragulji in manjše skulpture iz plemenitih ko-

vin. Ob tej priložnosti bo stekla tudi predstavitev novega kataloga z reprodukcijami, recenzijami in s kritičnim razmišljanjem Salvatoreja Quasimoda.

Odprtje razstave bo, kot že rečeno, v soboto, 14. t.m., ob 18. uri ob prisotnosti umetnice Lise Sotilis. Njene umetnine pa bodo na ogled do 13. oktobra ob petkih, sobotah in nedeljah od 10.30 do 13. ure ter od 16. ure do 19.30.

V KRAJU RONCONE POD ADEMELLOM

NABREŽINSKA GODBA NA TEKMOVANJU

IVO KRALJ

Nabrežinski godbeniki smo se na pot odpravili v petek, 6. t.m., z običajnega zbirnega mesta pred nabrežinskim županstvom. Vozili smo se mimo čudovitih gor, lepih jabolčnih nasadov, skoraj lepo urejena naselja po dolini Adize in mimo Trenta. Sli smo tudi mimo vzpetine Dosso di Trento, na njej je "Cesare Battisti", spomenik, ki me je spomnil na Ludvika Pipana, r. 1896, iz Mavhinj, ki mi je pripovedoval, kako je kot avstrijski vojak leta 1916 stražil Battistija, preden so ga obesili. (Kje povsod so bili naši fantje v vojaški službi...) Po vrsti manjših in daljših predorov smo pod večer končno prišli v Roncone. Že isti večer smo se sodelujoči zbrali v velikem šotoru, kjer smo imeli tudi prvi nastop. Takoj ko smo vstopili, nas je razveselil pogled na slovensko zastavo, ki so jo razobeslili prav zaradi nas "Nabrežincev". Dobro razpoloženi smo se kar lepo odrezali. Naslednji dan pa sta nas čakala

de in ne pozna meja.

že dva nastopa in promenadni koncert po ulicah tega kraja. V nedeljo, 8., na dan tekmovalja, se je vseh deset godb zbralo in v presledkih nekaj minut druga za drugo odkorakalo na igrišče, se pravi kraj tekmovalja. Postrojeni smo bili najprej pri sv. maši, nato pa se je začelo tekmovalje. Nabrežinci smo bili prvi, da pokažemo, kaj znamo. Uvrščeni smo bili v A kategorijo, v kateri so bili samo še Grki, tako smo bili prepričani - hudomušno seveda - da, če ne prvi, bomo gotovo drugi. Toda zgodilo se je, kot smo ugotovili ob nagrajevanju, da so nas uvrstili med ostale "višje" kategorije, tako da lahko sedaj mirne duše povemo, da smo prišli med zadnjimi. Bo pa drugič boljše! Važno je nastopati in nabirati si nove izkušnje. Lepo pa se nam je zdelo, da so nam ob nagrajevanju ob italijanski zaigrali tudi slovensko himno; podobno se je zgodilo godbi, ki je predstavljala nemško manjšino. Tej so zaigrali še avstrijsko himno. Po nagrajevanju smo se zadovoljni poslovili od novih prijateljev, prepričani, da se vračamo domov bolj izkušeni in kulturno obogateni.

Vassallo. Slovesnosti se je udeležilo res veliko število ljudi (med katerimi seveda ni manjkalo precej svojcev nagrajenih ter nekdanjih in sedanjih tramvajskih uslužbencev), obogatila pa jo je tudi prisotnost večjega števila narodnih noš in glasha godbe na pihala "Viktor Parma" iz Trebča, prisotni pa so se lahko tudi okrepcali z dobrotami, ki so jih prispevali člani (bolje rečeno članice) Združenja za zaščito Opčin.

Omenili smo spominsko medaljo. Slednjo je prispevalo Slo-

obod je gladek. Gre za drugo medaljo, ki je nastala na pobudo društva "J.V. Valvasorja", saj je slednje svojo prvo medaljo izdalo lani, ob tisočletnici prve omembe Gorice.

Medalja pa ni bila edini trajni spomin na stoletnico tramvaja. Ravno v ponedeljek so uslužbenci tržaške pošte tudi delili priložnostni dvojezični poštni žig, zamisel katerega pa je nastala pri slovenskem filatelističnem klubu "Lovrenc Kosir" (žig je oblikoval Peter Suhadolc). Osebnje pošte ga je na-

DOBRODOŠLI

Podpredsednik Katoliškega tiskovnega društva dr. Damjan Paulin pa je v lepih prostorih Galerije Ars prisotnim gostom v slovenskem in italijanskem jeziku orisal odločitve za prenovitveno knjižarno in se zahvalil vsem, ki so pri obnovitvenih delih sodelovali, najprej arhitektom Linu Visintinu, Corneliu Baldas in Davidu Faganelu, ki so obnovitvena dela načrtovali in vodili. Arh. Faganel je poskrbel, da se je s skromnimi sredstvi uredilo lepo preddverje in nasploh gre prav njemu zasluga za lep izgled in ureditve notranjosti prostorov. Stavba je tako sedaj moderna, uglašena z arhitekturo starega goriškega mestnega jedra, preddverje pa bo odslej prostor srečevanj in lepih razstavnih vitrin knjižarne. Prav tako je dr. Paulin izpostavil lepo gesto goriškega slikarja Andreja Kosiča, ki je daroval Katoliški knjižarni okrog 30 slik. Izkupiček od prodaje likovnih del bo šel za obnovo stavbe na Travniku.

Sledila sta ogled prenovljenih prostorov in seveda družabnost, ki se je na lepem dvorišču za stavbo zavlekla dolgo v noč. Predstavniki vseh slovenskih ustanov v stavbi na Travniku št. 25 smo seveda rade volje pokazali prostore, v katerih bo odslej naš novi dom, kajti zavedamo se pomena živega stika med nami, ki delamo v njih, in našimi ljudmi, brez katerih bi bilo naše delo neplodno, predvsem pa ne bi odražalo življenja naše narodne skupnosti v Gorici.

FOTO BUMBACA

NAGOVOR DR. PAULINA
Spoštovani gostje, cenjeni sodelavci in udeleženci današnje slovesnosti

Jeseni 1996 so se zaključila velika in zahtevna obnovitvena dela v kulturnem središču na Drevoredu XX. septembra v Gorici in 19. oktobra je bila slovesna otvoritev Kulturnega Centra Lojze Bratuž.

Takoj za tem je bil odbor Katoliškega tiskovnega društva postavljen pred novo in zahtevno preizkušnjo. Stavbi na Travniku, s sedežem Katoliške knjižarne in Galerije Ars, in na Placuti, kjer so imeli svoje prostore Goriška Mohorjeva zadruga in Mohorjeva družba ter tednik Novi glas in mesečnik za otroke Pastirček, sta bili v zelo slabem stanju, neprimerni in tudi nevarni za osebe in za obiskovalce, da bi lahko obnovili obe poslopi, ni bilo nobenih pogojev, predvsem finančnih ne. Se za obnovo ene stavbe so se postavljale velike finančne neznanke. Dežela Furlanija-Juljska krajina že več let ne namenja

finančnih sredstev za obnovo večnamenskih objektov. Odbor Katoliškega tiskovnega društva se je odločil, da poseže v strukturo stavbe na Travniku in da se po obnovi v to poslopje preseli, kar je prej delovalo na Placuti.

Načrt sta izdelala arhitekta Lino Visintin in Cornelia Baldas, ki sta tudi vodila dela. Vhodne prostore in nekatera druga dela je oblikoval arh. David Faganel.

Dela so stekla jeseni pred dvema letoma. Gradbeno dela je opravilo Romanutovo podjetje Erretre, napeljavo Tecno-tem in Erik Pelicon, parket in ploščice Ediltecno, mizarska dela v atriju in druga Čevdek, strope Pagani, kovinasta vrata in okna podjetje bratov Tabaj, lesena vrata La Lavorlegno iz Buttria, železne ograje Leopoli, žlebove Marco Tommasi, in dvigalo tvrdka MAM. Manjša

dela so opravila še druga podjetja.

Delom je sledil Marjan Markežič, tudi sam jih je veliko opravil.

Za finančno kritje opravljenih del, ki presega milijardo starih lir, je KTD izdelal petletni načrt. Goriška trgovinska zbornica je zagotovila brezobrestno posojilo goriškega sklada v višini 474 mil. lir, urad za Slovence v zamejstvu in po svetu Republike Slovenije pa je odobril petletni prispevek v skupnem znesku 250 mil. lir. Za kritje ostalih stroškov je KTD najel bančno posojilo, z osebno garancijo nekaterih odborovnikov in sodelavcev. Pred nami so torej smotrno obnovljeni prostori in lepa pridobitev za našo skupnost v samem središču mesta.

V teh prostorih so v pritličju Katoliška knjižarna in urad KTD, v prvem razstavnem prostoru in uprava Goriške Mohorjeve zadruge, Novega glasa in Pastirčka, v drugem nadstropju je uredništvo časopisa, v tretjem

pa sedež Goriške Mohorjeve družbe, arhiv in sejna soba.

Obnova pomeni funkcionalno pridobitev dodatnih prostorov tako, da so pod isto streho vse dejavnosti, ki so vezane na KTD.

Hvala vsem, ki ste sodelovali in prispevali, da nam je uspel tudi ta podvig. Posebna zahvala goriški nadškofiji, ki je naš sosed in ki je dala na razpolago zemljišča, da so lahko dela nemoteno potekala.

Zahvala tudi goriškemu umetniku Andreju Kosiču, ki je daroval dela, ki so v teh prostorih razstavljena. Izkupiček iz prodaje je namenjen obnovitvenim delom.

Hvala tudi pevske skupini Akord iz Podgore in dirigentu Mirku Špacapanu za sodelovanje.

Sedaj ste vabljeni, da si prostore ogledate, da kupite kako sliko in da se zadržite ob kozarčku briške pijače na spodnjem zunanjem prostoru.

Slovesnega blagoslova Katoliške knjižarne so se udeležili tudi naši kolegi. Pozdrave odgovornega urednika Primorskega dnevnika, ki je bil zadržan, je prinesel časnikar Marko Marinič. Veseli pa smo bili prisotnosti odgovornega urednika tednika Voce Isontina g. Andree Bellaviteja. Še posebej pa so nas presenetili gostje mesečnika Ognjišče: direktor msgr. Franc Bole, mag. Božo Rustja in Tino Mamič. Vsem iskrena hvala za čestitke in dobre želje.

V NOVI HIŠI

Že v nekdanji pretekli oz. polpretekli zgodovini goriških Slovencev so prav kulturni ali narodni domovi odigrali veliko vlogo. Sam Trgovski dom na goriškem korzu je danes še vedno najbolj verna in živa priča te stvarnosti. Goriški Slovenci smo vedno znali do dna izrabiti in vrednotiti

te naše domove in ustanove. Nekdaj Trgovski dom, ki ga tudi zaščitni zakon omenja kot spet uporabnega za slovensko kulturno delovanje, danes pa še Kulturni center Lojze Bratuž in Kulturni dom. Vse to je živo bogastvo celotne naše narodne skupnosti.

Naj tudi sedanji prostori na Travniku kar se da lepo zaživijo v korist vseh nas - to je naše iskreno voščilo.

POGOVOR S KRAJANI SLOVENSKEGA ZASELKA

KAJ MISLIJO JEREMITARJI?

DANIJELO DEVETAK

Prejšnji teden smo izvedeli, da je goriški občinski upravi uspelo začasnoma zamrzniti razlastitveni postopek zemljišč v Jeremitišču. Hoteli smo slišati, kaj o tem pravijo Jeremitarji sami. Zato smo jih obiskali na njihovih domovih, kjer so nas - kot vedno - sprejeli zelo gostoljubno.

Boris Zavadvlav je izrazil upanje, da se bodo končno lahko pogovarjali z občinskimi možmi. "Prej to ni bilo mogoče. Upamo, da bomo rešili položaj, pa čeprav s kakšnim kompromisom." Prebivalci zaselka so sicer utrujeni in naveličani, toda še imajo moči, da se bodo borili za dobro rešitev problema. Želi si popraviti tako hišo za hčer in sina kot "avtoodpad", kar doslej ni bilo mogoče.

Sara Hoban, ki sicer živi tu v najemu komaj leto dni, je sončno začela s temi besedami: "Lepo je živeti na Jeremitišču! Upam, da bo nova občinska uprava utegnili ohraniti ta zaselek, saj je res čudovit kraj."

Robert Makuc je z zadovoljstvom ugotovil: "Zadnji dogodki so le vlili novih moči in upanja v prihodnje." Tudi on z družino upa, da bodo lahko vsaj delno popravili in prenovili lepo domačijo, ki je že veliko let ne morejo tikati.

Rad bi namreč ostal še naprej v hiši staršev, ker mu je tam lepo.

Majda Makuc je potrdila sinov optimizem: "Ko ne bi bili optimisti, bi tolko ne vztrajali. Ne moreš kar tako pustiti, da te kdo pošlje s tvoje zemlje! Po občinskih volitvah so z zadnjimi zagotovili naše možnosti znatno večje. Treba bo le čimprej spremeniti regulacijski načrt. Tu živim 30 let in niso nam še dovolili obnoviti domačije. Moramo pa le poskrbeti za naše otroke." Na vprašanje, kaj bi želela narediti, če oz. ko se bo zadeva srečno razpletla, je ga Majda s iskrico v očeh brez pomislekov rekla: "Priredili bomo velik praznik z vsemi tistimi, ki so nam stali ob strani in nas podpirali. Končno bomo zadihali v boljše čase."

Sonja Paulin nam je sredi rož na lepo urejenem dvorišču povedala, da je njihova družina (ki živi od obdelovanja zemlje) doživela v zadnjih 25 letih že veliko razlastitev. "Tokrat je bil denar za razlastitve že položen na pristojni blagajni, a mi ga nismo hoteli dvigniti..." Sedaj gospa Sonja upa v dober razplet. "Prejse je z občinsko upravo nismo mogli niti pogovarjati, niso nas poslušali. Ostali so nam še zadnji kosčki zemlje..."

Oskar Pavletič že dalj časa spremlja zadevo od blizu; z njim smo pogledali dogajanje v zadnjih tednih in razprostrl nam je širši pogled na pro-

blem Jeremitišča. Vprašali smo ga, kako je sprejel vest o zamrznitvi razlastitvenega postopka. "Vest sem prebral v Primorskem dnevniku in sem seveda ostal presenečen. Takoj sem šel na goriško občino, ker sem hotel neposredno preveriti zadevo. Za boljše razumevanje povzemam glavne etape: v začetku julija smo lastniki zemljišč na Jeremitišču prejeli sporočila, da so nam položili denar za razlastitve. Takoj smo reagirali in zahtevali, naj občinska uprava prepreči izdajo razlastitvenega odloka. Dne 9. julija je župan Brancati prosil deželno upravo, naj začasno zamrzne izdajo razlastitvenega odloka. Dne 21. avgusta je vodja pristojnega urada na deželi odgovoril na dokaj sibiški način, da jemlje na znanje županovo prošnjo. Iz tega sporočila je nastala 'velika' novica, objavljena 4. septembra.

V časopisu je bilo tudi omenjeno pismo Rumitarjem, ki pa tisto jutro še ni bilo niti protokolarano. Vsakdo naj razume, kar hoče.

Večina ljudi, ki ne poznajo zadeve od blizu in ki so prebrali to, kar so v tistih dneh poročali mediji, si lahko misli: 'Lepo! Zadeva je rešena!' V bistvu pa ni tako."

Kaj si torej želite?

Spremembo regulacijskega načrta. Od tega, da je dežela "vzela na znanje itd.", do tega, da se spremeni načrt, je še dolga in naporna pot. Mi na-

mreč nismo pozabili, kaj se je lani dogajalo v sejni dvorani ob sprejemanju tega dokumenta. Zgodilo se lahko še marsikaj; večina je dobila volitve le za peščico glasov in nasprotna stran je, kot vemo, vložila tožbo na DUS.

Po drugi strani se v krogih znotraj same večine sliša, da naj bi imel sedanji župan časovno zelo omejeno podporo.

Pa še nekaj nam ne gre v račun: predsednik SDAG-a S.p.A. je še vedno gospod Zanotto, med drugim pokrajinski koordinator stranke Forza Italia! Omenjena družba je za 98% last občine. Kako je mogoče, da je upravni odbor še vedno tisti, ki ga je imenovala uprava Valenti, saj očitno sledi drugačni politiki od tiste, ki naj bi bila uradna!

Kako je mogoče, da odv. Piccoli, ki je žalil ne le Rumitarje, pač pa ves slovenski narod, še vedno sedi v svoji pisarni na goriški občini?! Do-

gajajo se dvoumne in nedoslodne stvari, ki jih lahko tolmačimo na različne načine.

Kako naprej?

Zadovoljni smo, da je prišlo do premika v pravo smer. V teh dneh je župan Brancati dal za Radio Koper zelo spodbudne izjave: upamo, da bo končno prišlo do srečanja, na katerem bomo neposredno izrazili naša pričakovanja in poiskali za vse sprejemljivo rešitev.

Imate torej upanje, da bo do spremembe regulacijskega načrta prišlo?

To je odvisno samo od politične volje večine. Ponavljam: upam, da bodo imeli njegovi člani dovolj poguma in moči in da ne bo medtem prišlo do neprijetnih preobratov. Župan Brancati je izjavil, da računa rešiti zadevo Jeremitišča že v tem letu. Želim in upamo, da mu bo to uspelo.

ZAČETEK POUKA

VESELO NA DELO!

S tem geslom je g. Marjan Markežič v ponedeljek, 9. t.m., pri šolski maši v goriški cerkvi sv. Ivana spodbudno in kleno nagovoril dijake srednje šole Ivana Trinka v Gorici, naj takoj poprimejo z učenjem, in jim s priložnostno zgodnico razložil, naj bodo pri tem zelo vztrajni. Dejal je, naj bodo ti šolski meseci kot nekakšna študijska olimpijada, pri kateri naj učenci stremljijo k najvišjemu, najhitrejšemu in sploh najboljšemu cilju. Pri tem naj jim bo zmeraj v pomoč in za vzor Kristusov zgled.

Tudi župnik Cvetko Žbogar, ki je isto jutro v isti cerkvi vodil šolsko mašo za učence OŠ O. Župančiča v Gorici, je otrokom ponoročil, naj se z Jezusovo pomočjo začnejo takoj pridno učiti, da se bodo predvsem dobro naučili slovenskega jezika in seveda vseh ostalih predmetov, tudi vero-uka. Pri tem je naglasil, naj lepo sodelujejo pri reviji Pastirček, ki jim prijateljsko stoji ob strani na vsej dolgi šolski poti.

IK

SREBRNA MAŠA V PODGORI

V nedeljo, 8. t.m., je bila v Podgori zelo prijetna srebrna maša župnika Walterja Milocca. Zaradi stiske s prostorom bomo o dogodku poročali prihodnji teden.

SSK O JEREMITIŠČU

POMEMBEN DOSEŽEK

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti čestita goriškemu odborniku Damijanu Terpinu za uspešen korak pri deželni upravi v obrambo Jeremitišča in njegovih prebivalcev. Ustavitev postopka razlašanja je bil prvi in neobhodno potreben korak nove goriške mestne uprave v korist Jeremitarjev, ki danes končno lahko spet mirneje zadihajo.

Slovenci smo od Brancatijeve uprave pričakovali konkretne posege v korist naših ljudi in pravico po uspešni junijski volilni preizkušnji, pri kateri smo množično in kompaktno podprli Vittoria Brancatija. Vključitvi goriške občine v ozemlje zakona 482 za jezikovne manjšine se danes pridružuje izredno pomemben dosežek ukinitve razlastitvenih postopkov. Slovenska skupnost, ki je odobrila umik referendumske iniciative za ohranitev Jeremitišča in s tem pokazala zupanju do novih upraviteljev, se danes skupaj z njimi in z vsemi Slovenci veseli ob novici, da ne bo prišlo do nadaljnje razlastitve slovenske zemlje in imetja, obenem pa ostaja pozorna, skupna z vso štandresko in jeremitarško skupnostjo, na nadaljnje dogajanje v zvezi s tovrstnim postajališčem.

Pravilna je namreč ugotovitev, da, čeprav predstavlja struktura enega izmed ključnih možnosti za razvoj goriškega gospodarstva, slednja ne sme ogrožati obstoja in razvoja rumitarske skupnosti, pa tudi ne sme predstavljati grobega cementnega posega v zelene površine goriškega predmestja. Nasprotno izjave predsednika SDAG-a Zanotta, občinskega koordinirja stranke Forza Italia, pa so samo ponoven znak, da človek iz prejšnje uprave in danes opozicijske stranke ne more stvarno sodelovati z Brancatijevo levo-sredinsko navezo in da ga je torej treba čimprej odstaviti s pomembnega mesta predsednika družbe za razvoj tovrstnega postajališča, ki mora priti v roke osebi s povsem drugačno vizijo razvoja goriškega teritorija.

SOVODNJE / 25-LETNICA SEKCIJE PROSTOVOLJNIH KRVODAJALCEV

"DARUJ ŽIVLJENJE!"

Kdor daruje kri, daruje življenje človeku, ki je v potrebi, daruje delček sebe, ki bo živel v drugem. Zato je dejanje krvodajalca sad plemenite ljubezni, zastonsko tudi zato, ker darovalec nikdar ne bo vedel, kdo je njegovo kri prejel.

O veličini te oblike solidarnosti smo se lahko zamislili prejšnje nedelje, 8. t.m., ko je sovođenska sekcija Združenja prostovoljnih krvodajalcev v svečanem in hkrati domačem vzdušju proslavila 25. obletnico ustanovitve. V vročem septembrskem jutru so se številni udeleženci zbrali pri maši v cerkvi sv. Martina v Sovodnjah, da bi se za srebrni jubilej in plodno delovanje zahvalili najprej Tistemu, ki je pretil svojo kri za ves svet. Župnik Marjan Markežič je lepo poudaril, da mora vsakdo vztrajati v dobrem in sejati ljubezen okrog sebe z dobrimi deli. V prisotnosti več kot 20 praporov sestrskih sekcij so prisotni ob koncu obreda lahko slišali tudi lepo molitev krvodajalca. Navzoči so se nato v spremstvu godbe iz Pierisa odpravili do bližnjega spomenika padlim, kamor je predsednik sovođenske sekcije krvodajalcev položil venec.

Uradni del praznovanja se je nadaljeval v sovođenskem Kulturnem domu. Za glasbeni utrinek sta poskrbela tenor Martin Srebrnič ob klavirski spremljavi Valentine Pavo, spored pa sta povezovala domačina Alenka Florenin in Štefan Tomsič. Neza-menljivi in "zgodovinski" Branko Čermic, glavna gonilna sila sovođenskih krvodajalcev in od vsega začetka njihov predsednik, je v imenu nepogrešljive tajnice ge. Marinke Batič in svojem pozdravu vse prisotne krvodajalce, sovođenskega župana Igorja Petejana, druga sestrska združenja, zlasti predstavnike Rdečega križa iz Slovenije, in predsednika pokrajinskega združenja Egidia Bragnolo. S ponosom in velikim zadovoljstvom je ugotovil, da je sekcija živa in uspešno deluje, saj je v članjenih veliko motiviranih mladih. Sovo-

denjsko združenje je bilo ustanovljeno 17. oktobra 1977; danes šteje 236 članov, ki so v 25 letih darovali kri 2342-krat.

Poudarjeno je bilo tudi, da združenje ne skrbi samo za darovanje krvi, čeprav je to njen prvovrstni cilj, ampak tudi za informativne tečaje o zdravstvu po vaseh in šolah, prireja dobrodelne akcije, pohode, izlete in družabne večere. K uspehu takih pobud so ogromno prispevali območni odseki Rdečega križa iz Škofje Loke, Ajdovščine, Nove Gorice in Ilirske Bistrice, pa tudi zavod Janko Premrl Vojko za usposabljanje invalidne mladine iz Vipave. Predstavniki omenjenih slovenskih ustanov so s svojo prisotnostjo potrdili vitalnost vzornega sodelovanja in vedno večje željo po vzajemnem bogatenju in izmenjavi izkušenj. Na slovesnosti so povedali, da občudujejo sobivanje med dvema različnima narodoma na naši zemlji: "Kri je povsod enaka; tudi ljudje bi morali biti povsod enaki." Krvodajalci torej ne le darujejo življenje, ampak tudi rušijo meje. Posebno ganljiv in poln hvaležnosti je bil pozdrav zastopnice omenjenega vipavskega zavoda, v katerem otroci in mladi od 15. meseca do 26. leta starosti vidijo v sovođenskih krvodajalcih prijatelje, ki jim omogočajo, da preživijo kakšno prijetno in brezskrbno urico.

Tudi Bragnolo je podčrtal dejstvo, da krvodajalci lahko na-

redijo veliko dobrega, ker malo govorejo, in spodbudil navzoče, da bi bil velikodušni vzgib vedno bolj razširjen med ljudmi. Zahvalo in pohvalo članom sekcije je izrazil župan Petejan, ki je sploh ponosen nad tem, da je njegova občina zelo bogata z društvi. Na oder so stopili in prinesli čestitke predstavniki KD Sovodnje, KSD Danica z Vrha, KSD Vipava s Peči, KD Skala iz Gabrij, Ribiške družine KD Vipava, krvodajalcev iz Doberdoba, SZ Soča in sekcije krvodajalcev iz Torviscosa. G. Viljem Žerjal je v imenu župnjik Gabrije-Vrh-Rupa-Peč spodbudil prisotne s geslom: "Daj kri in prejel boš duha!"

Na koncu slavja v dvorani je bil še najbolj slovesen trenutek: podelitev priznanj najbolj zaslužnim krvodajalcem. Prejeli so jih tisti, ki so darovali 10-krat, 20-krat, 35-krat in 50-krat; omenimo, da je Ludvik Devetak prejel poleg zlate medalje in priznanja še posebno odličje, ker je daroval kar 75-krat. Omembe vredna je tudi bogata priložnostna fotografsko-dokumentarna razstava v dvorani.

Sproščen praznik se je nadaljeval na ploščadi velikega dvorišča ob Kulturnem domu, kjer so nastopili odlični mladi plesalci Cluba Diamante, in nato ob pogrnjenih mizah pod drevesi, kjer se je vesela družabnost zavlekla tja do poznih popoldanskih ur.

DD

KATOLIŠKA KNJIGARNA

nudi vsem odjemalcem s tem kuponom

10% popusta

na veliki izbiri šolskih potrebščin.

Obiščite nas v prenovljenih prostorih!

Od 9. do konca meseca septembra bo v obnovljenih prostorih Galerije Ars na Travniku razstavljal svoje slike

ANDREJ KOSIČ

DELA IZ RAZNIH OBDOBIJ, KI SO NAPRODAJ, JE GORIŠKI UMETNIK POKLONIL ZA OBNOVITVENA DELA NA TRAVNIKU.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Vljudno Vas vabimo na predstavitev knjige

GORIŠKI SPOMINI

SODOBNICI O GORICI IN GORIŠKI V LETIH 1830-1918

Zbral in uredil Branko Marušič

Ob prisotnosti urednika bo o delu spregovoril prof. dr. Stane Granda.

Petek, 20. septembra 2002, ob 18. uri v predstavitvenih prostorih nad Katoliško knjigarno na Travniku v Gorici.

DAROVI

ZACVETJE v cerkvi v Gabrah: Marija Marušič Del Pra 40,00; Janez Zdešar 10,00 E.

ZA CERKEV v Rupi namesto cvetja na grob Valentina Devetaka: Darko Durcik z družino 100,00, Silva Klanjšček z družino 20,00, Grafica Goriziana 160,00 E.

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. Rupa 75,00 evrov.

ZA MePZ Rupa-Peč: Darko Durcik namesto cvetja na grob Valentina Devetaka 50,00 E.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksida: N.N. 150,00; v spomin na drago Cirilo Saksida sestri in brat 1000,00 E.

ZA SOVODENJSKO cerkev: v spomin na Božico Gruden Maraž mama in sestra za družino 100 evrov, druž. Gruden in Franco 50 evrov, NN 50 evrov.

V SPOMIN na Silvana Ferliča daruje sestra Adela z družino 50 evrov za društvo in zbor Hrast iz Doberdoba.

ZA ŠTEVERJANSKI cerkveni pevski zbor F. B. Sedej: Lojze in Anastazija ob 30-letnici poroke 50,00; N.N. v spomin na pok. Danico Kete-Kodrič 25,00; namesto cvetja na grob pok. Božice Maraž-Gruden: druž. Bulfoni 25,00, prijateljci Jerica in Mirka 50,00, soprog Miljan z družino 50,00, druž. Florenin 50,00; Darko Dornik ob obletnici poroke 25,00 E.

ZA SKLAD s. Mihelangele: Darko Dornik v spomin na pok. Slavico Gravnar vd. Planišček 20,00 E.

ZA CERKEV na Jazbinah: v spomin na pok. sestro Heleno sestra Zofija 30,00 E.

Ostali darovi prihodnjic.

OBVESTILA

MLADINSKI ZBOR Vrh sv. Mihaela v sodelovanju z glasbeno šolo E. Komel vabi mlade pevce in glasbenike s starši na družabno sejo, ki bo v ponedeljek, 16. septembra, ob 18. uri v pevski sobi na Vrh sv. Mihaela. Na seji se bomo pogovorili o novi pevski sezoni. Vabljeni.

V MESTNEM predelu Sv. Ane je na prodaj stanovanje v tretjem nadstropju s površino 60 m². Za vse informacije lahko pokličete na tel. št. 0481 531407 od 15.30 do 19. ure.

GLASBENA MATICA

do 16. septembra sprejemamo vpise za

ŠOLSKO LETO 2002/03

Informacije: na tajništvo šole v Gorici, ul. Della Croce 3 (tel. 0481 531508); od ponedeljka do četrtka od 10. do 12. ure, ob petkih pa od 15. do 17. ure.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage sestre

CIRLE SAKSIDA

se iskreno zahvalujemo vsem prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na zadnji poti in nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Iskrena zahvala g. župniku Cvetku Žbogarju za duhovno oskrbo, sv. mašo in poslovilne besede, prof. Lojzki Bratuž in pevkam za ganljivo petje in glasbo. Posebna zahvala dr. Ferrucci Massi, njenemu osebnemu zdravniku, za vso pozornost in skrb. Prisrčna zahvala Marjiniim sestram Čudodelne Svetinje za molitev in obiske, sestri Immacolati za nego.

Žaljuče sestre Zora, Silva, Sonja, Ana, Mirjam, Cveta, sestra Veronika, brat Lojze in ostalo sorodstvo.

Gorica, New York, Toronto, Lethbridge, Melbourne

DD

POGOVOR / SILVAN KERŠEVAN

NOVI NAČRTI IN OBETI NA SCGV KOMEL

Šola se je začela. Z njo se začne tudi dejavnost naših društev in organizacij. Kmalu bo stekel pouk v Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici. Ob začetku novega leta smo postavili nekaj vprašanj ravnateljcu Silvanu Kerševanu, ki je "srce in glava" naše glasbene šole.

Poletje je za nami. Kdaj se bo začel pouk na SCGV Emil Komel?

Priprave so v polnem teku. Hvala Bogu nam je deželna uprava končno nakazala letošnji prispevek, tako da lahko zadihamo in bolj mirnega srca načrtujemo letošnje šolsko leto. Pouk v Gorici se bo uradno začel v ponedeljek, 16. septembra. Nekateri tečaji bodo stekli z rahlo zamudo. Največji problem je uskladiti urnik pouka z vsemi drugimi obveznostmi in dejavnostmi naših učencev. In teh ni malo.

Koliko gojencev imate?

Se je vpisalo kaj novih otrok?

Večina lanskih učencev ja potrdila vpis. Odstop je minimalen. Veliko je novih povpraševanj, predvsem s strani staršev, ki imajo otroke v vrtcih ali v prvih razredih obvezne šole. In to je, mislim, zelo pozitivno, saj smo pred leti bili v skrbeh, ko so k nam prihajali učenci od vsepovsod, razen tistih, ki obiskujejo slovenske šolske ustanove. Razveseljivo je tudi to, da se lepo oblikujejo in razvijajo tudi nekateri podružnični oddelki. Nekateri pa, žal, spijo in čakajo... bogve kaj.

Bodo v novi sezoni kakšne novosti?

Poleg ustaljenih predmetov in programov bomo letos skušali bolj oblikovati pouk ljubiteljske usmeritve, da bo bolj zanimiv in koristen za slušatelje, pa tudi za našo skupnost. Saj

je pri nas ljubiteljska dejavnost občutena in živa.

Skušali bomo spet vpeljati pouk orgel in drugih manj poznanih instrumentov. Več skrbi bomo posvečali otroškemu in mladinskemu zboru, ki se prav lepo razvija, pa tudi skupinskega muziciranja.

Prijetna novost letošnje jeseni so novi prostori v Doberdobi, ki jih bomo v kratkem odprli. V sodelovanju z domačim društvom Hrast si nadejamo, da bomo lahko kakovostno razvijali glasbeno-pevske dejavnosti in se v svojih načrtih lepo dopolnjevali. Obeta se nam tudi sodelovanje z društvom Kremenjak v Jamljah, s katerim smo že v lanskem sezoni napravili prve uspešne korake.

Nudite gojencem, ki se želijo poglobiti iz posebnih instrumentov ali drugih predmetov, tudi kakšne izpopolnjevalne tečaje oz. seminarje?

Možnosti seminarjev in izpopolnjevalnih tečajev je še in še. V glavnem se za to pozujemo z Zvezo glasbenih šol Primorske. Včasih pa tudi sami

kaj organiziramo. Julija je stekla pri nas II. poletna šola za klavir in violino. Pobuda je zanimiva tudi zato, ker povezuje našo ustanovo s prijateljsko šolo iz Nove Gorice. V prihodnje bi bilo lepo, če bi za podobne pobude zainteresirali sorodne ustanove v Gorici sami.

Aktualna je ponudba tečaja za solopevce, ki bo v našem okviru od 24. septembra do 3. oktobra. Obiskal nas bo stari znanec Victor Srugo, profesor na pevski šoli Opernega gledališča Colon v Buenos Airesu. Ker je novica zelo sveža in je nismo še dali v javnost, naj bo to tudi vabilo za vse tiste, ki bi se nam radi pridružili. Zglasijo naj se telefonsko ali osebno na našem tajništvo (0481 547569) in dobili bodo vse potrebne informacije.

Seveda spada v izobraževalni proces tudi naša koncertna sezona oziroma Srečanja z glasbo, ki že preživijo za vrati. Lanska ponudba je bila odzivna in odmevna. Upamo, da nam bo uspelo tudi letos z našimi večeri popestriti in razgibati zimsko in pomladne mesece.

DD

DRUŽBA PROMOTUR OBVEŠČA

SVETE VIŠARJE VABIJO TUDI JESENI!

PAVEL FERLUGA

ZA BOLJ OSVEŠČENO SLOVENSKO JAVNOST

Čeprav se pravo poletje že izteka in je poletni čas že odstopil mesto jesenskemu, je prav sedaj najlepši čas za sprehode in tudi gorniške pohode v gore. Samo tisti, ki je kdajkoli hodil v gore, ve, kako lep je september v gorah, saj je zrak svež in izjemno čist, v lepih septembrskih dneh je tudi razgled z gora najlepši in najbolj jasan.

Tudi na Trbižu in v okolici je tako in sodobna žičnica na

Svete Višarje omogoča, da se z njo povzpemo na romarski in za vernike treh sosednjih držav sveti kraj v slabih enajstih minutah.

Naš znanec in prijatelj Peter Gerdol nam je sporočil, da bo žičnica na Svete Višarje obratovala do 15. t.m. vsak dan, se pravi po poletnem urniku, medtem ko bo nato obratovala samo še ob sobotah in nedeljah do 6. oktobra, ko bodo, kot je to postalo že

tradicija, romarsko cerkev na Svetih Višarjah zaprli.

Na Višarjah se darujejo mašne daritve v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku, in to vsak dan ob 11. in ob 12. uri. V nedeljah, ko je obiskovalcev Svetih Višarij in romarjev veliko, pa je pet mašnih daritev, in sicer: prva maša je ob 9.15, naslednja ob 10., tretja ob 11. uri, četrta maša je ob 12. uri in ob 15. uri je še ena nedeljska maša.

Na praznik Marijinega rojstva, minulo nedeljo, 8. t.m., je bilo še posebno slovesno in na Svetih Višarjah izjemno število obiskovalcev. V nedeljo, 22. t.m., bo vedno tam nastop raznih slovenskih pevskih zborov, ki bodo peli tudi med mašo ob 12. uri. V nedeljo, 6. oktobra, bo zadnje romanje letošnjega leta na Svete Višarje, zraven pa še procesija.

GLOSA JURIJ PALJK

O GODCIH

Vem, da se bo marsikdo kar takoj vprašal, kaj sploh hočemo tokrat zapisati o godcih, ki se jim danes reče ponavadi glasbeniki in ne več godci, kot se jim je lepo reklo nekoč. Kot da bi bila beseda godec slabševalnega pomena, kar posredno priznava tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki daje pod geslom godec razlago, da je to, "kdor igra na preprosto glasbilo, zlasti na podeželju", in šele kot drugo razlago navede dejstvo, da je to starinski izraz za glasbenika ali pa instrumentalista. Vsi tisti, ki imamo občutek za jezik, vemo, da take in podobne razlage, kot je zgornja, vadejejo tudi nenapisano navodilo, naj se beseda danes ne uporablja več. Še posebej zato, ker že beseda podeželje, o kateri bi se tudi veljalo razpisati, nosi s seboj manjvrednostni kompleks, ki ji ga je današnja družba dala.

Vemo, da je danes na Slovenskem biti podeželan že skoraj greh; če pa že ravno greh ni, pa vsaj lepo ni. To, da razen ljubljane in morda Maribora, v Sloveniji skorajda ni nobene drugega pravega mesta, je seveda druga stvar, o kateri pa tokrat ne bomo rekli nobene.

Tisti, ki smo še imeli srečo, da smo bili v otroških letih na poroki ali kakem drugem slavlju, na katerem so ponavadi vedno nastopali godci, vemo, kaj se pod imenom godec skriva. Nobene prave poroke ni bilo, če zraven ni bilo tudi godca, ki je bil ponavadi harmonikar. Če je bilo godcev več, je bila zabava še večja. Godci so imeli predvsem to lastnost, da so znali igrati, "saj so glasbo in instrumente poznali do obisti", kot bi rekli kar po kmečki. Ponavadi to niso bili učenjaki glasbeniki, a so znali imenitno igrati

svoj instrument. Dobri godci so ponavadi znali igrati več instrumentov, odlični in najboljši godci pa so zaigrali na vsak instrument, ki so ga prijeli v roko. To so bili pravi godci!

Na svatbah ni nikdar manjkalo godec, kot seveda ni nikdar manjkalo petja ter tudi ne pitja in starejši ljudje se bodo nasmejnili, ko se bodo spomnili, kako je hišni gospodar na svatbi vedno skrbel, da pijače in jednice za godca in za godce ni nikdar zmanjkalo.

"Ste dali godcu piti?" je bil stavek, ki je vseboval v sebi več kot samo vprašanje, če je za godca poskrbljeno. Godec je imel na svatbi častno mesto in njegova naloga je bila, da je igral od začetka do konca svatbe, da se nikdar ni naveličal, da je zabaval ljudi, da je skratka bil - godec.

Pod pojmom godec razumemo tisti, ki smo godce poznali, izvrstne glasbenike, ki instrumentov ponavadi niso nikdar študirali, so jih pa zato toliko bolje znali igrati. Godec je bil ponavadi tudi veseljak, ki mu je gladko tekel jezik in je zato poleg šaljivih zgodb včasih povedal tudi kako prav kosmato, a mu tega ni nihče zameril, niti gospod župnik ne, ki je ponavadi na vaški svatbi tudi sam sedel na borjaču med svati.

Naša kolegica Nataša se te dni poslavlja od samskega stanu, saj se bo konec tedna poročila z Giulianom. Zato je minulo nedeljo zvečer s svojim fantom pripravila poslovilno zabavo, na katero je Giuliano povabil skupino godcev, ki jih je bil slučajno spoznal na nekem prazniku krvodajalcev, kjer so fantje igrali bolj sebi kot

ljudem, predvsem zato, ker ljudi na tistem prazniku skorajda ni bilo. Giuliano je stopil do godcev, jih prosil, da bi prišli igrati tudi na njegovo zabavo, in dogovor je bil sklenjen.

Tako sta svojim prijateljema Natašo in Giuliano poklonila izjemno lep večer na obronkih Furlanske nižine, ki ga tisti, ki imamo pristne zabave in pa seveda godec, zlahka ne bomo pozabili. Fantje, osem jih je bilo in najmlajšemu je bilo gotovo več kot šestdeset let, so namreč vsi po vrsti izjemni godci, kar se je videlo in slišalo že na daleč. Resnični godci namreč ne igrajo za denar, pravi godci tudi nikdar med igranjem ne gledajo na uro, ampak igrajo za ljudi in seveda zase. Godce namreč vedno odlikuje tudi veselje do glasbe, zabave in ne nazadnje iskreno veselje, naklonjenost do družbe in ljudi. Godci vedno igrajo za ljudi in zase. Resničnih godcev ni, kjer je doma žalost in "cagavost". Godci so zato, da prinašajo z glasbo veselje in radost med ljudi.

Že ko sem parkiral, sem od daleč slišal trobento in pomislil, da jo igra človek, ki zna igrati trobento. Potem sem se bližal zabavi in sem v temi razločno slišal odličnega, a umirjenega bobnarja, ki je skrbel za ritem; saksofonista sta v soju močne svetilke dobesedno uživala, ko sta v duetu "nagrajevala" zasanjanost pozavnice, medtem ko je kitarist nevsičljivo dopolnjeval ritem. Očaran sem po pozdravu slavljenec sedel zelo blizu godcev, da sem lahko užival ob pogledu nanje. Tu me je našel prijatelj Marko, ki je prisedel v beseda mi: "Jurij, to pa so godci, a?"

Res so bili odlični godci in otroci so se zabavali, da je bilo veselo. Odlični godci so igrali vse, kot se za prave godce spodobi: od Avenikove polke Na Golico do slovite popevke Ramona, ki velja za prvo popevko, ki je pred sto leti osvojila ves svet. Vmes so godci našli še čas za nežne ritme swinga in čistega jazza štiridesetih let, igrali so in peli, zamenjavali so instrumente, bili uglaseni, tihi in glasni, kot je to zahtevala glasba, in predvsem pa so se zabavali in so nas zabavali. Bili so odlični godci, saj so z glasbo skrbeli za zabavo, predvsem pa zato, ker si na daleč videl, kako ljubijo glasbo.

"Veš, da mi je najbolj žal prav zanje!" sem rekel Marku.

"Ja, vem, ker nimajo več kje in niti več komu igrati te glasbe!" je dopolnil misel Marko.

"Ja, nikjer ne morejo igrati te glasbe. Za resnične godce danes v naši družbi ni več prostora! V zameno danes ponujajo "disco in house" in še kaj nemogočega, le pravi godci nimajo več kje igrati," sem dodal.

Godci so igrali Ramono, z njimi sem zasanjal še sam.

"Kar pa je najbolj žalostno, je to, da mladim o tem ne moreš niti govoriti, ker te ne razumejo," je po skladbi povedal Marko, bolj sebi kot meni, ker sem sam mislil isto.

"So pa godci, a?" sem rekel iskreno vesel, da sem jih poslušal.

"E, ja! To pa so godci!" je rekel v topel večer Marko.

Na poti do avta me je spremljala trobenta, godci so igrali za Natašo in Giuliano, za povabljen in zase.

Kot se za prave godce spodobi.

Ko se na slovenskem medijskem trgu pojavi kaka nova publikacija, se najprej vprašaš, ali je to še eno glasilo, ki se bo pridružilo armadi enosmernih trobil, ki karakterizirajo dnevo publicistiko na Slovenskem, kot to dokazuje ustaljena in nadaljevalna praksa agitpropovskega boljsevisističnega porekla, ali je to nov pojav, ki v nekakem boju skuša uvesti nekaj svežine v otrplo usmerjenost miselnosti povojnih generacij Slovencev. "Dostojanstvo" je beseda, ki je malo rabljena in jo le stežka zasledimo v dnevnem obveščanju slovenske populacije, ne le kot besedo, ampak predvsem kot vrednostno merilo zapisane misli. V tej besedi se skriva vrednota, ki ne predstavlja samo nekega trenutnega razpoloženja ali dejanja posamezne osebe ali institucije v soočanju z nemoralnim ali neetičnim izzivom, ki ga danes srečamo na vsakem koraku in je postal skoraj ustaljena karakteristika materialistične miselnosti omenjenih povojnih slovenskih generacij (posebno mladih), ampak je stalnica pri redkih ljudeh, ki v svoji intimni veri v moralno-etične vrednote pripadajo srednjeevropski kulturni tradiciji.

Da v današnji tranzicijski družbi obstaja skoraj totalna brezbržnost do tistih eminentno duhovnih vrednot, ki so karakteristične za zahodno omiko, med katerimi je tudi dostojanstvo, ni potrebno dokazovati. Že površna analiza polstoletne izobraževalne indoktrinacije in njenih učinkov na miselnost Slovencev nam da dokaj klavarno sliko v smislu osveščanja o moralno-etičnem obnašanju omenjenih povojnih generacij in to ne samo neizobražene mase, ampak predvsem "elitnih intelektualnih slojev", ki bi morali obvezno spoštovati določena pravila obnašanja srednjeevropske kulturne tradicije, kateri se Slovenci upravičeno prištevamo.

Pa se je zgodilo. Pri Novi reviji je že izšlo 14 zvezkov revije za človekove pravice Dignitas. Od teh je kar 8 tematskih števil, kjer prevladujejo sodno pravni aspekti družboslovja

in nasplošnih pravic z razpravami o vsakovrstnih problemih, da ima bralec na razpolago argumente, ki odgovarjajo njegovemu specifičnemu in tudi vsestranskemu zanimanju. Osebnost sem se osredotočil na št. 13-14, ki obravnava in analizira izkrivljeno podcivilizacijsko raven glavnih slovenskih medijev, ki predstavljajo sramoto v evropski publicistiki. Nedvomno je revija na taki ravni, da bo trd oreh za povprečnega Slovenca, ki ni bil vajen globljega razmišljanja. Pojav je seveda ne samo dobrodošel, ampak tudi ohrabruje potreben in, kar je najvažnejše, usmerja miselnost slovenskih intelektualcev k objektivni analitični kritiki, kjer najbolj peša, zaradi podzavestnih zaprek indoktriniranega izobraževanja. Nekaj se le premika. Že dejstvo, da nekateri izobraženci (upam, da jih je malo) zavračajo tovrstne analize (v duhu dialektičnega materializma), kot "mlatenje prazne slame", potrjuje, da so avtorji na tisti pravi poti, ki je za evropsko (zahodno) miselnost pozitivna in sama po sebi umevna v ustvarjanju pluralnih in širših obzorij pri pojmovanju demokracije ter civiliziranega moralno-etičnega obnašanja.

SLIKARSKA RAZSTAVA V OKVIRU KOGOJEVIH DNEVOV 2002

V galeriji Rika Debenjaka v Kanalu ob Soči razstavlja svoja dela Štefan Planinc, slikar iz Ljubljane. Bil je docent na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, pozneje pa je postal izredni profesor in leta 1984 redni profesor na isti ustanovi. Zdaj živi in ustvarja v Ljubljani kot svobodni umetnik.

O njem so izdali katalog, ki ga je napisala likovna kritičarka in umetnostna zgodovinarica Nelida Nemeč. Zapisala je, "da je samo redkim dano, da se zapišejo v spomin in vstopajo v krog nesmrtnih. Slikar Štefan Planinc je že več kot štiri desetletja eden izmed njih. Odpiral je prostore svojih

zgodbam, kjer so vsak detalj, vsak element, vsak predmet in figura zgodba zase, ki terjajo subtilen razmislek in smiselno povezovanje in kjer je vsaka barva nosilka svojega sporočila, ki v prepletu potez, nanosov, črt, perspektive, kompozicije razkriva svoj obraz. Razstava olja, tihozitja, črno-bele in barvne ilustracije in dela, pripravljena v drugih tehnikah". Poudarila je tudi, da dela, razstavljenega v Kanalu ob Soči, Štefana Planinca "razkrivajo kot izrednega poznavalca psiholoških stanj".

Razstava slik in drugih del likovnega umetnika Štefana Planinca v galeriji Rika Debenjaka v Kanalu ob Soči bo na ogled do 30. septembra.

SLOVENSKI ZVONOVI V SPOMIN NA 11. SEPTEMBER

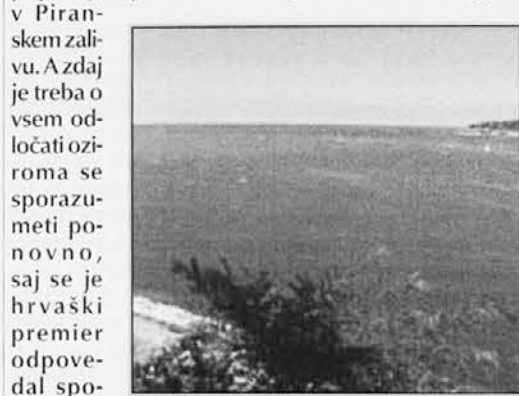
V PRIČAKOVANJU NA VABILO ZA ČLANSTVO V EU

MARJAN DROBEŽ

Na prošnjo ameriškega veleposlanika in priporočilo ljubljanskega nadškofa ter slovenskega metropolita dr. Franca Rode, so včeraj, 11. septembra, ob prvi obletnici terorističnih napadov v ZDA, v slovenskih cerkvah zazvonili zvonovi. S tem so se spomnili žrtev omenjenih dogodkov, zvonjenje pa je pomenilo tudi opozorilo zoper nasilja vseh vrst in priprošnja za mir na svetu. Sicer pa so bili v središču zanimanja politike in javnosti v prejšnjih dneh dogodki, ki zadevajo odnose med Slovenijo in Hrvaško, v zvezi s sporom o meji med državama, posebej še o razmejitvi v Piranskem zalivu. Javna občila tudi podrobno poročajo o tem, da se bodo kmalu končala pogajanja o vstopu Slovenije v EU, formalno vabilo za včlanitev pa naj bi Slovenija prejela pred koncem meseca oktobra.

Napetost v odnosih med Slovenijo in Hrvaško se je v zadnjih dneh nekoliko zmanjšala, stanje duhov pa umirilo. Na to so ugodno vplivali zlasti srečanje obeh premierov, dr. Janeza Drnovška in Ivica Račana v Zagrebu, izpustitev slovenskega državljana Joška Jorasa iz zaporov v Pulju oz. iz bolnišnice za zaporjence v Zagrebu ter sporazumevanje slovenskih in hrvaških ribičev o tem, kako bi organizirali ribolov oz. si razdelili ribolovna območja v Piranskem zalivu. Kljub spremenjenemu vzdušju med pogajalci pa ni mogoče pričakovati, da bodo sporna vprašanja med Slovenijo in Hrvaško kmalu rešena. Državi namreč ostajata nepopustljivi v svojih stališčih. Hrvaška vlada zahteva, naj o sporu glede dr-

žavne meje v Piranskem zalivu odloči mednarodno razsodišče, čemur Slovenija ne nasprotuje, vendar zahteva, naj razsodišče odloča o celotni meji, torej tudi o njenem kopenskem delu. Takšno stališče je utemeljeno, saj je Slovenija pri pogajanjih o meji precej popustila pri svojem delu na kopnem, v pričakovanju, da bo Hrvaška popustljiva pri odločitvi meje v Piranskem zalivu. Azdaj je treba o vsem odločiti oziroma se sporazumeti ponovno, saj se je hrvaški premier odpovedal sporazumu o meji, ki sta ga sredi lanskega leta dosegla s predsednikom slovenske vlade, dr. Janezom Drnovškom. Joško Jorasa, ki so ga po mnenju slovenske politike zaprli in obsodili zaradi dnevnopolitičnih potreb Hrvaške, je morebiti sporna in nepredvidljiva osebnost, toda s svojim primerom je slovensko politiko zagotovo spodbudil k večji odločnosti. Najbrž ga bo težko pomiriti, saj zatrjuje, da kazni zaradi storjenih prekrškov ne bo plačal, če ga hrvaške oblasti ne bodo pustile pri miru, pa je pripravljen ponovno iti v zapor. Pri tem pa je deležen popolne podpore raznih civilnodružbenih gibanj in organizacij ter SLS, saj je član in funkcionar te politične stranke. Joško Jorasa je med gladovno

stavko v zaporu izrazila podporo in solidarnost tudi Komisija za pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci. Slovenija si prizadeva, da bi sporna vprašanja čimprej rešila tudi zato, ker je potrebno zaradi vključevanja Slovenije v EU. V Bruslju skrbno spremljajo zaplete med državama in poudarjajo, da evropska komisija (vlada) ne bo posredovala, ker je prepričana, da bosta Slovenija in Hrvaška spore lahko sami rešili. Priprave na zaključek pogajanj o vstopu Slovenije v Evropsko unijo se medtem nemoteno nadaljujejo. Ministrstvo za evropske zadeve je direktorji za širitev pred dnevi izročilo nove podrobnosti in podatke o napredku Slovenije na raznih področjih pravnega reda omenjene integracije, da bi jih lahko vključili v poročilo o napredku držav kandidat, ki bo objavljeno 16. oktobra. Tedaj bodo objavili tudi seznam kandidat, s katerimi bo EU letos končala pristopna pogajanja. Slovenija je po izpolnjevanju političnih, gospodarskih in drugih meril na vrhu držav kandidat, ni pa dovolj uspešna pri prevajanju evropske zakonodaje. Od več kot 80.000 strani uradnega lista EU je v slovenščino doslej prevedenih nekaj manj kot 34.000 strani. Med njimi pa je pravno pre-

gledanih samo 8.788 strani iz omenjenega uradnega lista.

KMETJE ZAHTEVAJO NUJNE UKREPE
V Ljubljani je bil v četrtek, 5. t.m., protestni shod slovenskih kmetov z naslovom "Ni prihodnosti brez kmetijstva." To je bil že drugi shod v zadnjem poldrugem mesecu, pripravila pa sta ga Kmetijsko-gozdarska zbornica in Zadružna zveza Slovenije. Kmetje in kmetijski delavci, vseh je bilo okrog 6.000, so zahtevali od vlade, da sprejme ukrepe in zagotovi večja sredstva za obstanek, utr-ditev in razvoj kmetijstva v težjih razmerah, ki bodo nastale po sprejemu Slovenije v EU. Protestniki so opozarjali, da pogoji za kmetovanje za kmete po vstopu v povezavo ne bi smeli biti slabši kot pred vstopom, pri tem pa bi morali biti enakopravni s kmeti iz držav, ki so že članice Evropske unije. Država naj bi z neposrednimi plačili posameznim kmetom pokrivala razliko med stroški kmetijstva in nižjimi cenami pridelkov, ki jih bodo iz držav članic EU pošiljali na slovensko tržišče. Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, predsednik parlamenta Borut Pahor ter minister za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo, Franci But, so v razgovoru s predstavniki slovenskih kmetov poudarjali, da slovenska oblast kmetijstvu namenja veliko skrb in zmeraj večja sredstva, toda kaže, da jih niso dovolj prepričali. Kmetje so za skrbljeni zaradi možnih posledic vstopa Slovenije v EU. Kmetijstvo že zdaj ni dovolj konkurenčno, saj v Sloveniji povprečno vsak dan propade osem kmetij.

Medtem nemoteno nadaljujejo. Ministrstvo za evropske zadeve je direktorji za širitev pred dnevi izročilo nove podrobnosti in podatke o napredku Slovenije na raznih področjih pravnega reda omenjene integracije, da bi jih lahko vključili v poročilo o napredku držav kandidat, ki bo objavljeno 16. oktobra. Tedaj bodo objavili tudi seznam kandidat, s katerimi bo EU letos končala pristopna pogajanja. Slovenija je po izpolnjevanju političnih, gospodarskih in drugih meril na vrhu držav kandidat, ni pa dovolj uspešna pri prevajanju evropske zakonodaje. Od več kot 80.000 strani uradnega lista EU je v slovenščino doslej prevedenih nekaj manj kot 34.000 strani. Med njimi pa je pravno pre-

gledanih samo 8.788 strani iz omenjenega uradnega lista.

KMETJE ZAHTEVAJO NUJNE UKREPE

V Ljubljani je bil v četrtek, 5. t.m., protestni shod slovenskih kmetov z naslovom "Ni prihodnosti brez kmetijstva." To je bil že drugi shod v zadnjem poldrugem mesecu, pripravila pa sta ga Kmetijsko-gozdarska zbornica in Zadružna zveza Slovenije. Kmetje in kmetijski delavci, vseh je bilo okrog 6.000, so zahtevali od vlade, da sprejme ukrepe in zagotovi večja sredstva za obstanek, utr-ditev in razvoj kmetijstva v težjih razmerah, ki bodo nastale po sprejemu Slovenije v EU. Protestniki so opozarjali, da pogoji za kmetovanje za kmete po vstopu v povezavo ne bi smeli biti slabši kot pred vstopom, pri tem pa bi morali biti enakopravni s kmeti iz držav, ki so že članice Evropske unije. Država naj bi z neposrednimi plačili posameznim kmetom pokrivala razliko med stroški kmetijstva in nižjimi cenami pridelkov, ki jih bodo iz držav članic EU pošiljali na slovensko tržišče. Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, predsednik parlamenta Borut Pahor ter minister za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo, Franci But, so v razgovoru s predstavniki slovenskih kmetov poudarjali, da slovenska oblast kmetijstvu namenja veliko skrb in zmeraj večja sredstva, toda kaže, da jih niso dovolj prepričali. Kmetje so za skrbljeni zaradi možnih posledic vstopa Slovenije v EU. Kmetijstvo že zdaj ni dovolj konkurenčno, saj v Sloveniji povprečno vsak dan propade osem kmetij.

NOVA GORICA / VOLITVE BODO
10. NOVEMBRA

MORDA ŠEST KANDIDATOV ZA NOVEGA ŽUPANA

Kaže, da bo Mestna občina Nova Gorica med tistimi lokalnimi območji v Sloveniji, kjer bo največ kandidatov za novega župana. Volili jih bodo, tako kot novega predsednika države, na volitvah v nedeljo, 10. novembra. Skoraj zagotovo bo ponovno kandidiral, že tretjič zapored, Črtomir Špacapan, in sicer na listi LDS (Liberalne demokracije Slovenije). V teh dneh govori skoraj na vseh proslavah, srečanjih, ob otvoritvi razstav, novih objektov oziroma ob zaključku raznih javnih del, ki jih prirejajo v počastitev občinskega praznika, 9. septembra.

To je sicer njegova pravica in v nekaterih primerih morda celo dolžnost kot župana, vendar imajo omenjeni nastopi zagotovo tudi predvolilni značaj in učinek.

Prva je svojega kandidata za novega župana uradno predstavila Združena lista socialnih demokratov. To bo Mirko Brulc, ravnatelj osnovne šole Miloške Štrukelj v Novi Gorici in vodja skupine svetnikov ZLSD v sedanjem mestnem svetu mestne občine. Svoj volilni program je časnarjem in s tem javnosti predstavil v torek, 10. t.m.

M.

KRAJEVNI PRAZNIK

V SOLKANU SLOVESNO

V Solkanu so se v soboto, 7. t.m., začele slovesnosti in razne prireditve v počastitev krajevnega praznika. Ta spominja na 9. septembra, ko se je že en dan po kapitulaciji Italije v Solkan kot tudi drugod na Goriškem oz. na Primorskem začela osvobodilna vojna zoper okupatorje. Po otvoritvi razstave z naslovom *Predstavitev likovnih, rezbarskih in ročnih del Solkan*, je na prostem pred cerkvijo potekal slavnostni del prireditve. O razvoju Solkana in njegovih težavah je govoril predsednik krajevnega skupnosti Tomaž Vučič, nato pa so najbolj prizadevnim krajanom podelili tradicionalna priznanja. V kulturno-

družabnem programu je sodeloval tudi Goriški pihalni orkester s solisti. Slovesnosti v počastitev krajevnega praznika v

Solkane se bodo zaključile v nedeljo, 22. septembra, in sicer s koncertom sakralne glasbe v baziliki na Sveti Gori. Začel se bo ob 18.30, koncert pa bosta izvajala tenorist Janez Lotrič in organist Tone Potočnik.

M.

V OBČINSKI STAVBI NOVE GORICE

LEPA RAZSTAVA O SLOVITEM BOROJEVIČU

V avli zgradbe mestne občine v Novi Gorici je na ogled razstava z naslovom *Svetozar Borojevič - zamočani feldmaršal*. Gre za znamenitega vojskovodjo iz prve svetovne vojne, ki je bil poveljnik avstro-ogrske armade na Soški fronti, ki je potekala po vsej Primorski in tudi na območjih, ki so sedaj pod Italijo. Razstavo fotografij, listin in drugih dokumentov je pripravil Miroslav Simčič, novinar, publicist ter avtor raznih knjig o prvi svetovni vojni, soški fronti ter o Svetozarju Borojeviču.

Ob slovesnem odprtju razstave je Miroslav Simčič Svetozarja Borojeviča in njegovo vlogo obravnaval v širšem političnem, časovnem in zgodovinskem okviru. Opozoril je, da Slovenci o feldmaršalu vemo sorazmerno malo. "Glavni razlog za to je iskati v zanemarjanju preučevanja zgodovine prve svetovne vojne, v uradnem zgodovinski pisju v času Karadžorževićev in Titove Jugoslavije. Za Slovence je po-

memben zlasti zaradi uspešne obrambe reke Soče. V maju leta 1915 sta obstajali dve zamisli (koncepta) obrambe avstro-ogrske vojske pred Italijani. Po prvem naj bi se z njihovimi enotami spopadli šele na območju med Zagrebom in Madžarsko ter v celovški kotlini. To bi pomenilo vojno uničenje vseh slovenskih dežel in zahodne Hrvaške, saj naj bi se "zaščitne" enote avstro-ogrske armade nenehno spopadale z Italijani in jih slabile. Vsi Slovenci bi v tem primeru bili bolj ali manj prisiljeni v izgnanstvo. Druga različica je predvidevala obrambo na Soči, za njo se je kot tajni cesarski svetnik, zavzel tudi Borojevič. Upošte-vaje izkušnje, ki jih je imel s Karpatov, je zatrdil, da se je tudi z manjšimi enotami mogoče v gorah zaperstaviti močnejšemu sovražniku. Prepričal je generalštab avstro-ogrske armade, ki je odločitev o omenjenem konceptu obrambe na Soči sprejel v noči med 18. in 19. majem 1915, nekaj dni

pred začetkom vojne med Italijo in Avstro-Ogrsko".

Borojeviču so zaradi že pridobljenega slovesa uspešnega vojskovodje zaupali poveljstvo 5. armade, ki je sprejela spopad z italijanskimi četami. V dvanajstih bitkah ob Soči je feldmaršal uspel preprečiti prodor italijanskih sil proti Trstu in Ljubljani. V zgodovini slovenskega naroda je bila to mogoče ena od najbolj usodnih odločitev za njegov obstoj. Borojevičeve enote so uspešno zavrnile vse poizkuse prodora in tako zagotovile, da sta slovenski in hrvaški etnični prostor ostala bolj ali manj neokrnjena.

Na razstavi v Novi Gorici so razstavljeni vojaški zemljevidi, reprodukcije raznih zemljevidov iz kartoteke Borojevičeve armadne skupine, pa drugi dokumenti, ki so sploh prvič predstavljeni javnosti. V Sloveniji je to gradivo ostalo po naključju. Mnogo dokumentov so ob koncu vojne uničili v Kranju, ko so lačne množice izropale Borojevičev vlak in mu

odvzele tudi osebne predmete. Kar je ostalo, je shranil duhovnik in krajinski dekan Anton Kobler, ki je ugotovil, da gre za dokumente neprecenljive vrednosti in za unikatne listine o vojni med Italijo in Avstro-ogrsko.

Razstava v Novi Gorici bo odprta od 20. septembra. Njen avtor, časninar, publicist in pisec mnogih knjig in drugih del o prvi svetovni vojni pri Slovencih in o soški fronti, Miroslav Simčič, je v pogovoru z dopisnikom Novega glasa povedal, da je ustanovitelj in predsednik društva PAX, ki se ukvarja z razvojem intelektualnega in zgodovinskega turizma. Dejal je, "da tukaj ne gre za poceni komercializacije, temveč za poizkus, da se čimveč ljudi, predvsem mladih, seznanijo s prvo svetovno vojno in soško fronto, brez mitov, nacionalizma in potvarjanj, kar vse je prisotno v uradnih zgodovinah na obeh straneh slovensko-italijanske meje. Društvo PAX išče tudi stike s podobnimi organizacijami in ustanovami v italijanskih obmejnih krajih, saj je to predpogoj, da bo lahko kandidiral tudi za sredstva iz Evropske unije".

M.

PREJELI SMO

UMIRIMO STRASTI V PIRANSKEM ZALIVU

Podpisniki zaskrbljenostjo opazujemo stopnjevanje napetosti v Piranskem zalivu. Zapre-padeni smo tudi nad ostrimi sankcijami hrvaških oblasti zoper neznatne prekrške slovenskega državljana Joška Jorasa, ki spominjajo na ukrepe zoper politične zapornike. In to v okoliščinah, ko iste oblasti dobrohotno tolerirajo nedopustne groznje in napade na Jorasovo varnost, družino in premoženje. Zato pozivamo slovenske oblasti, da z vsemi razpoložljivimi diplomatskimi in pravnimi sredstvi zaščitijo Jorasa, njegovo družino in njegovo premoženje.

Hkrati ugotavljamo, da je narava spora v Piranskem zalivu tako zapletena in težavna, da v tem trenutku ni mogoča nobena kompromisna rešitev, ki bi zadovoljila obe strani. Zavedamo se namreč, da se Slovenija ne more odovedati pravicam, ki jih je uživala že v prejšnji državi, in ji tako gredo po sukcesiji, to je prostem dostopu na odprto morje in upravljanju Piranskega zaliva. Kot se tudi zavedamo, da ji Hrvaška v tem

trenutku tega iz različnih razlogov ni v stanju potrditi. Zato predlagamo, da se državi na podlagi dosedanjih pozitivnih izkušenj in sklenjenih veljavnih sporazumov dogovorita za tistih nekaj najnujnejših ukrepov, ki bodo omogočali normalno sobivanje ob Piranskem zalivu in njegovo sporazumno gospodarsko izkoriščanje. Dokončna rešitev problema pa naj se, kot nekoč v primeru meje na Škofijah, preloži na boljše čase.

Prepričani smo, da bo jutri v skupnem evropskem domu problem zgubil svojo ostrino. Meddržavni spori in nacionalistične strasti, ki jih je povzročilo razkosanje stare države in ki zastrupljajo meddržavne odnose, se bodo namreč postopoma rešili oz. umirili. Dotlej pa pozivamo vse, v ta spor vpletene dejavnike, da se vzdržijo vsakršnih izzivanj, izsiljevanj in stopnjevanja incidentov. Kajti ob epohalnih premikih, ki smo jim priča, in še posebej tistih, ki jih sprožajo evropski integracijski procesi, izpadamo z našimi neršenimi med sosedskimi spori malenkostni, prepirljivi in nezreli.

ZA MNENJSKO GIBANJE
ZA SLOVENSKO ISTRO,
MILAN GREGORIČ,
KARLO KOČJANČIĆ IN
LUCIJAN PELICON

ŽIVLJENJSKA RAVEN SE SLABŠA

ITALIJANSKO PRAVO
**ZAKONSKA
ENAKOPRAVNOST
VERSTEV**

DAMJAN HLEDE

Razvojni težnja italijanskega prava v zadnjih desetletjih kaže postopno brisanje iz zakonikov vseh privilegijev katoliške vere, ki so ostali zapisani še iz časa izpred obstoječe italijanske ustave. Gre za nek postopek desakralizacije ali -bolje - sekularizacije prava, ki pa ni predmet zakonodajnega normativnega delovanja, pač pa razsodb ustavnega sodišča. Zaradi simboličnega naboja dejanja kot takega lahko imamo za najbolj znan primer tega razvoja institut prisega (gl. npr. člena 238 in 251 civilnega postopnika ter člen 497 kazenskega postopnika), iz obrazca katerega je bilo postopno z različni-

mi razsodbami ustavnega sodišča izključeno vsakršno sklicevanje na Boga in na religijo.

Podoben razvoj je videti tudi v kazenskem pravu, in sicer predvsem v členih, ki obsojajo "kazniva dejanja proti državni religiji in dovoljenim veroizpovedim". Takšen je namreč še zmeraj naslov poglavja kazenskega zakonika, ki ga sestavljajo člani od 402 do 406. Govor je še o "državni religiji" in o "dovoljenih veroizpovedih", kar po verski svobodi, ki jo je uvedla obstoječa ustava, ne velja več, zaradi česar je pod nazivom "dovoljene veroizpovedi" treba sedaj brati "veroizpovedi, različne od katoliške".

Ravno člen 405 je bil pred kratkim predmet nove razsodbe ustavnega sodišča, ki se je iz-

reklo za njegovo protiuustavnost. Postopek na ustavnem sodišču je sprožilo kasacijsko sodišče. Slednje je predložilo zadevo o protiuustavnosti omenjenega člena, ki predvideva kaznivo dejanje motenja verskih obredov katoliške vere, ker določa hujšo kazen, kot jo predvideva naslednji člen št. 406 za primer motenja verskih obredov drugih veroizpovedi. To pa naj bi bilo po mnenju kasacijskega sodišča v nasprotju s tretjim členom italijanske ustave, ki govori o enakosti vseh državljanov pred zakonom ne glede na verske in druge razlike ter v nasprotju z osmim členom ustave, po katerem so pred zakonom vse veroizpovedi enako svobodne.

Podoben postopek o protiuustavnosti se je zaključil že leta 1997, ko je ustavno sodišče z razsodbo št. 329/97 razglasilo protiuustavnost 1. odstavka člena 404 kazenskega zakonika, ki predvideva kaznivo dejanje "žalitev državne religije preko zasramovanja stvari", ki so predmet verskih obredov, ravno zato, ker je določal višjo kazen, kot jo je člen 406 predvideval za isto kaznivo dejanje, če je bilo storjeno proti veroizpovedim, ki so različne od katoliške. Kasneje, leta 2002, je ustavno sodišče z razsodbo št. 508/00 razglasilo protiuustavnost člena 402, ki je sankcioniral "zasramovanje državne vere".

Pričakovati je torej bilo, da bo ustavno sodišče tudi tokrat potrdilo svojo interpretacijo in tako je tudi bilo. "Temeljno načelo laičnosti države (...) pomeni ekvidistanco in nepristransko z ozirom na vse veroizpovedi", piše v razsodbi ustavnega sodišča. Pričakovati je sedaj, da bo prej ali slej ista usoda doletela še člen 403 kazenskega zakonika, ki predvideva kaznivo dejanje "žaljenja katoliške veroizpovedi preko zasramovanja ljudi", ki jo izpovedujejo in za katerega še zmeraj velja isto razlikovanje v sankcijah z ozirom na druge veroizpovedi, ki je bilo sedaj razglašeno kot protiuustavno glede na člen 405.

GROZLJIVE PODRAŽITVE!

MARA PETAROS

SADJE IN ZELENAVA

V juliju in v avgustu so se prodajne cene sadja in zelenjave močno povečale. V primerjavi s prejšnjim letom so prodajne cene teh proizvodov narasle za 10 do 15%, če primerjamo prodajno ceno proizvajalca; če primerjamo prodajno ceno drobnoprodajne trgovine, pa ugotovimo, da so se prodajne cene teh proizvodov povečale za več kot 40%. Že spomladi, ko so se nenadoma podražile številne povrtine, tedaj baje zaradi mraza in suše, je italijanski minister za kmetijske dejavnosti ustanovil poseben organ, ki nadzoruje cene kmetijskih proizvodov. Ta organ ima naloge, da stalno nadzoruje spreminjanje drobnoprodajnih cen. Pri opazovanju cen pa so ugotovili, da se prirastek poveča glede na dolžino distribucijskega kanala. Čim daljša je pot od proizvajalca do potrošnika, tem večji bo povešek v ceni. Če sadje ali zelenjavo kupimo pri proizvajalcu, bomo plačali samo od 10 do 15% več kot lani, pri grosistu je cena v primerjavi z lanskim letom samo za 12 do 27% višja, v drobnoprodajni trgovini pa so cene od 30 do 40% višje kot lansko leto.

V zadnjih mesecih so se močno podražile vse povrtine in skoraj vse vrste sadja ne glede na način proizvodnje ali na kraj proizvodnje. Najbolj so se podražile najrazličnejše solate, ki so se v drobnoprodajnih trgovinah v povprečju podražile za več kot 50% glede na lansko leto. Ta povešek cen pa je bil v celoti opravičljiv, saj so se v tem primeru proizvodni stroški zaradi neugodnih vremenskih pogojev močno povečali. Nikakor pa ne moremo opravičiti poviška paprike in jajčevcev, ki so se podražili za več kot 30%, saj so se njihovi proizvodni stroški celo zmanjšali, in sicer v povprečju za več kot 5%.

Podražitve gre pripisati predvsem zelo neugodnim vremenskim pogojem, ki so letos močno vplivali na letni proizvod in povečali proizvodne stroške v kmetijskem sektorju. Žal pa moramo tudi v tem primeru za beležiti, da so poviški večkrat neopravičljivi in da v glavnem odvisni od dolžine in neučinko-

vitosti distribucijskega kanala. Zaradi tega nameravajo pri ministru za kmetijske dejavnosti spodbujati razne oblike združevanja kmetov, ki bi omogočala bolj organiziran in posledično bolj učinkovit vstop na tržišče. Pri tem bi imeli precejšnje koristi proizvajalci sami, ki bi lahko svoje proizvode prodajali po nekoliko višjih cenah, in seveda potrošniki, ki bi blago plačevali po nekoliko nižjih cenah. Pri raznih projektih za vzdrževanje kmetov pa bi lahko

RC AUTO

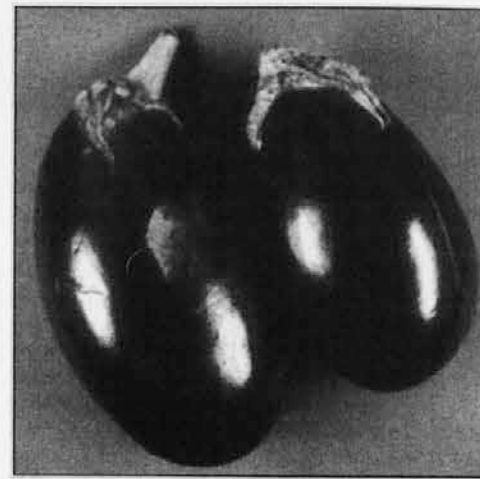
V začetku septembra je marsikaterega šoferja pretresla novica, da se bo ponovno podražila zavarovalna premija za obvezno zavarovanje avtomobila. Po zakonu morajo vsi lastniki avtomobilov in drugih prevoznih sredstev zavarovati svoje avtomobile proti civilni odgovornosti. To zavarovanje ima neko socialno funkcijo, saj krije morebitno škodo, ki jo avtomobilist povzroči s svojim prevoznim sredstvom. Zavarovalne pogod-

prejšnjih letih povzročili kako nesrečo, so za zavarovalnico različni elementi in morajo zaradi tega plačevati večje premije.

Na podlagi teh in še drugih spremenljivk določijo stopnjo tveganja oz. verjetnost, da bo kdo v naslednjem letu povzročil nesrečo, ki bo zavarovalnici prinesla določen izdelek. Višja je stopnja tveganja, tem večja bo zavarovalna premija.

V zadnjih tednih pa so zavarovalnice napovedale precejšnje povišanje zavarovalnih premij, saj so se izdatki, ki so z letimi povezani, izredno povečali. K temu so pripomogli tudi nepošteni avtomobilisti, ki pri minimalnih nesrečah zahtevajo od zavarovalnic izredno visoke odškodnine. Samo v letu 2001 so se izdatki zavarovalnic povečali za 23,74%, kar je precej več, kot so se v povprečju povečale zavarovalne premije. Čeprav so premije v zadnjih letih močno narasle, so se izgube zavarovalnic za ta del dejavnosti v zadnjih letih močno povečale. Ocenjujejo, da so v letu 2001 izgube zavarovalnic, povezane z obveznim zavarovanjem avtomobilov, znašale približno 416 milijard evrov.

Da bi nekoliko zmanjšali izdatke za odškodnine, so se zavarovalnice odločile, da bodo v naslednjih letih same organizirale popravilo avtomobilov in drugih prevoznih sredstev. Na tak način bi imele zavarovalnice neposreden nadzor nad izdatki za popravila in bi verjetno precej zmanjšale svoje stroške. Proti tem inovacijam pa so takoj nastopili na eni strani avtoličarji, saj bi se njihov obseg dela drastično zmanjšal, po drugi strani pa tudi nekateri avtomobilisti, saj menijo, da kvaliteta popravila ne bi odgovarjala prejšnjim standardom. Ravno tako se zavarovalnice zavzemajo za večje sodelovanje s silami javnega reda. Če bi bila kontrola na cestah večja, bi postali tudi šoferji bolj disciplinirani, pri vožnji bi upoštevali predpisane hitrostne omejitve, verjetno bi "celo" pripeli varnostne pasove. Na tak način bi se število nesreč in njihovih posledic precej zmanjšalo, kar bi ugodno vplivalo na izdatke zavarovalnic. Pri manjših izdatkih pa bi se tudi zavarovalne premije precej znižale.

izkoristili tudi prispevke, ki jih v ta namen podeljuje Evropska skupnost. Če k slabi organiziranosti distribucije dodamo še razne vremenske ujme, so poviški cen skoraj neizogibni.

Nedvomno pa bi bili potrošniki veliko bolj zadovoljni, če bi poznali dejanski vzrok naraščanja cen. Nekateri proizvajalci menijo, da bi bilo dovolj že obvestilo potrošnikom, koliko so dejansko znašali proizvodni stroški neke dobrine. Na tak način bi potrošnik že vnaprej vedel, da je visoka prodajna cena opravičljiva. Poleg tega pa predlagajo predstavniki neposrednih obdelovalcev, da bi vsak proizvod opremili tudi s posebno nalepko, ki bi prikazovala izvor dobrine in njeno kakovost. Zelo pomembno pa je tudi nadzorovanje cen, saj se marsikateri prodajalec odloči za višje cene samo zato, da bi pri tem imel višje dobičke. Pri nadzorovanju cen pa bi morali sodelovati ministru za kmetijske dejavnosti, krajevne trgovinske zbornice, združenja neposrednih obdelovalcev in združenja potrošnikov.

be so med seboj zelo različne in nudijo šoferjem zelo različne storitve. Glede na storitev, ki jo zavarovalec nudi v primeru nesreče, pa moramo plačevati različne premije. Višino premije določijo na podlagi različnih spremenljivk:

- starost pogodbenika: zavarovalnice ocenjujejo, da je zelo mlad šofer še neizkušen in zato je verjetnost, da bo povzročil nesrečo, večja kot v primeru nekoliko starejšega voznika. Poleg tega upoštevajo zavarovalnice tudi dejstvo, da številni mladi vozniki tudi ponoči, ko se vračajo z raznoraznih zabav, in tedaj je verjetnost nesreč večja;

- kraj bivanja: v nekaterih krajih je verjetnost, da se zgodi avtomobilska nesreča, precej večja kot v drugih. Zavarovalci so na podlagi večletnih statističnih opazovanj ugotovili, da je v Italiji največja verjetnost, da se ti pripeti avtomobilska nesreča v Neaplju, medtem ko je Gorica med kraji, kjer je verjetnost nesreče relativno majhna;

- spol pogodbenika: na podlagi statističnih opazovanj so zavarovalnice ugotovile, da je verjetnost, da se zgodi nesreča ženski, precej manjša kot v primeru moškega. Zato imajo ženske pri sklepanju zavarovalnih pogodb nekoliko nižje premije kot moški;

- število povzročenih nesreč v prejšnjih letih: šoferji, ki so v

NAVODILA KMEČKE ZVEZE**NAPOČIL JE ČAS TRGATVE**

MARIO GREGORIČ

Svetovalna služba Kmečke zveze je tudi v prvih dneh septembra opravila veliko število meritev sladkorja in kisline na belih sortah tako v Bregu kot na Krasu. Rezultati potrjujejo, kar smo že napovedali na osnovi analiz, opravljenih ob koncu avgusta. Sladkorna stopnja je nadpovprečno visoka, vzporedno s tem so tudi vrednosti kislin zelo dobre, kar pomeni, da sta ta dva parametra pravilno usklajena. Te podatke dopolnjujejo in potrjujejo tudi rezultati meritev strokovne službe, ki jo je vzpostavila pokrajinska uprava in ki jo izvaja za-

to poverjena družba 3A. Paleta podatkov je torej zelo široka in omogoča dober pregled nad stanjem zrelostne stopnje predvsem belega grozdja.

Na osnovi teh analiz je možno trditi, da je kakovost prideleka dobra ter da bo v Bregu dosegla že v prihodnjih dneh, to se pravi od 10.-15. septembra, že optimalno stopnjo zrelosti, v odvisnosti seveda tudi od specifične lege vinograda in sorte grozdja. Kakih deset dni pozneje se bo trgave belih sort preselila na Kras. Poudarili smo že, da so bile dosežane meritve opravljene skoraj izključno na belih sortah, ker je znano, da rdeče sorte do-

zorijo 10-15 dni kasneje. Vsled tega bo svetovalna služba šele v prihodnjem tednu začela s sistematično meritvijo teh sort. O tem bomo seveda poročali v prihodnjih člankih. Vinogradnike vabimo, naj ne odlašajo s trgatvijo, če je grozdje zrelo. Če ga namreč pustijo na trti, ne bo ničesar pridobilo na kakovosti, nasprotno se lahko kakovost poslabša zaradi padca kislin. Pa še nekaj osnovnih navodil o trgatvi in o posegih v kleti. Trgatev naj se začne v zgodnjih jutranjih urah, da ne pride grozdna masa v predelavo z visoko temperaturo. V takem primeru jo je namreč težje nadzorovati. Pred trga-

tvijo pa je treba seveda poskrbeti, da bo klet higiensko neoporečna. Le na ta način lahko preprečimo prisotnost in razvoj škodljivih mikroorganizmov. Kar zadeva posege v kleti tako v grozdje kot v mošt, bi se omejili le na osnovne. Odvisni so od zdravstvenega stanja grozdja, strojne opreme, s katero razpolaga kletar ter od tržne usmerjenosti kleti, ki se lahko odloči za visoko kakovostno vino, namenjeno stekleničenju, ali manj zahtevnemu namiznemu vinu. Za specifične probleme vabimo proizvajalce, naj se obrnejo do strokovne svetovalne službe. V nadaljevanju navajamo zato le nekaj okvirnih navodil, ki pa jih lahko koristijo v večji ali manjši meri vsi vinogradniki in varji:

a) uporaba metabisulfita: to sredstvo dodamo ob drozganju ali pecljanju v količini 8-10 gramov na stot grozdja ali v večjem odmerku, če je grozdje načela gniloba;

b) če razpolagamo le s tradicionalno stiskalnico (prešo), bomo grozdju dodali encime (3-4gr/stot grozdja), ki razkrojijo celično membrano v 2-4 urah, kar omogoči hitro stiskanje drozge. Kdor razpolaga s sodobnimi stiskalnici (hidravličnimi ali pnevmatičnimi), lahko stiska drozgo brez tega dodatka;

c) dodamo selekcionirane kvasovke (20-25 g/hl) in hrano za kvasovke (20-30 g/hl) in s tem omogočimo boljši potek vrenja ter preprečimo, da se zaradi pomanjkanja hranil ustavi

vrenje predčasno, s posledično prisotnostjo nepovretega sladkorja v moštu in vinu;

d) urejamo temperaturo fermentacije, ki ne sme preseči 20°C (bolje, če ne preseže 18°C).

Kar zadeva čiščenje mošta, ga lahko dosežemo s hlajenjem v začetni fazi njegove obdelave ali s čistili. Danes so na razpolago tudi encimi, ki to uspešno opravijo. Izбира je odvisna predvsem od razpoložljive tehnologije. Napisali smo že in to še enkrat poudarjamo, da so zgoraj navedeni strokovni napotki le okvirni. Prepričani pa smo, da jih bo večina naših vinogradnikov lahko uspešno koristila in jih po potrebi dopolnila z nasveti strokovnjakov.

APOKALIPSA ITALIJSKEGA NOGOMETA

NA POMOČ, NOGOMET UMIRA! (5)

ANDREJ ČERNIC

SIMONA VENTURA IN GIAMPIERO GALEAZZI ŠE NAPREJ GLAVNA NEDELJSKA ZVEZDNIKA

Prvi korak, ki je italijanski javnosti jasno nakazal skorajšnji rešitev spora, je bil storjen v sredo, 4. septembra. Predsednik zveze klubov Galliani in generalni direktor RAI-a Sacca sta po večmesečnih sporih končno našla kompromis. Damoklejev meč nesporazumov med nogometom in državno televizijo je že nekaj mesecev visel nad glavama omenjenih glavnih junakov. V zadnjih tednih pa se je nevarnost "obglavljenja" slednjih v primeru trmastega vztra-

janja pri svojih stališčih zelo povečala. Ponovna zakasnitev nogometnega prvenstva bi povzročila neverjetno finančno škodo v blagajnah nogometnih društev in RAI-a.

Galliani in Sacca sta podpisala triletno pogodbo, ki bo blagajno zveze obogatila za 186 milijonov evrov. Galeazzijev 90° minuto bo RAI stal 139,5 milijonov evrov, pravice za prenos italijanskega pokala pa ostalih 46,5 milijonov evrov. Poleg tega bo morala državna televizija odsteti Gallianiju še dodatnih 6,5 milijonov evrov v primeru, da bo oddaja 90° minuto presegla 33% delež gledanosti, in

6,5 milijonov evrov, če bo prenosom tekem italijanskega pokala sledilo več kot 22% gledalcev. V pogodbi pa si je nekaj "posebnih" pravic pridržal tudi Sacca. Državna televizija bo imela monopolno pravico nad intervjuji ob robu igrišča in v slačilnicah. Zveza klubov mora nadalje primerno poskrbeti zato, da bi druge televizijske hiše ne posegle na področja, ki jih bo odslej monopolno krila RAI. Pogajalci javne radiotelevizije so si izbojevali še ekskluzivno pravico nad poročanjem o nogometu v nedeljah med 13.30 in 22.30. Pogodba predvideva končno tudi vsaj šest tekem v nedeljo v popoldanskih urah.

Medtem ko so bili predstavniki RAI-a s pogodbo dokaj zadovoljni, saj so po nižji ceni v bistvu ohranili vse dosedanje pravice, so se predsedniki nekaterih (predvsem manjših) klubov podpisani pogodbi močno upirali, češ da je pisana na kožo velikim klubom. Zavzemali so se za večjo členjenost urnikov tekem, ker bi tako lahko iztržili več iz pogodb s postajama *Stream* in *Telepiu*.

Povprečni italijanski nogometni privrženec je sedaj res lahko brez skrbi: popolnoma je poskrbljeno za njegove nedeljske popoldneve, obredno predane nogometu. Simona Ventura (oddaja *Quelli che il calcio...*) in Giampiero Galeazzi (oddaja *90° minuto*) bosta še naprej glavna nedeljska zvezdnika.

— DALJE

OD SOLKANA DO PODGORE

VELIK USPEH ČEZMEJNE REGATE

FOTO HUMBAČA

Že po vrvežu na startu v Solkanu je bilo za sluti, da bo po udeležbi letošnji spust med najbolj uspešnimi. Temu je nedvomno botrovalo lepo in toplo vreme, ki je eden od predpogojev za udeležbo na Soških regatah. Končni seznam vpisanih je pokazal številko 227, ki je le za tri enote nižji od rekordne udeležbe iz leta 2000. Čezmejnih športno-rekreativskih prirediteljcev poznamo veliko, vendar si upamo trditi, da spriču svoje neobičajnosti, sodijo rečni spusti med najbolj priljubljene, pa čeprav še zdaleč ne dosežejo udeležb kakega pohoda ali kolesarjenja.

Poseben pečat letošnjemu kajakaškemu spustu je dajala prisotnost številnih občinskih svetov. Poleg predstavništva goriške in noogoriške občine, ki sta pokraviteljici čezmejne pobude, so se 17. regate udeležili še predstavniki občinskih svetov iz Ljubljane, Maribora, Novega mesta in Celja. Na kajakaških letos našli mesto tudi predstavniki rajonskih svetov iz Pevme, Oslavja in Štmarja ter Podgore. Na raftu goriške občine smo oblečene v prave rafterje-pustolovce prepoznali odbornika za šport Ottavia Romana, odbornika za čezmejno sodelovanje Damijana Terpina, svetovalko Maro Černic, pokrajinskega odbornika za čezmejne stike Marka Marinčiča, in druge. Na startu pri čolnarni KK Soške elektrarne so udeležencem zaželeli srečno pot podžupan Nove Gorice Viljem De Brea, odbornik za šport pri goriški občini Ottavio Romano in pa predstavniki prirediteljev, KK Šilec Gorica, KK Soške elektrarne in ZSSDI.

Po osemkilometerskem veslaškem naporu (največ je bilo

kajakov, kar precej pa tudi kajakov in gumenjakov) in po vmesnem okrepčilnem postanku pri pevskem mostu, je dolga kolona plovil dosegla cilj, ki je bil kot po navadi pri ločniškem mostu pri Podgori. Letos je bilo prvič, da je delovala vmesna postaja z okrepitevalnico, ki je bila postavljena na plavajočem pomolu pri pevskem mostu. Za okrepitev veslačev so poskrbeli člani pevške rajonske konzulte. Pri raznih opravilih pa so pomagali tudi njihovi podgorski kolegi.

V Kulturnem domu "Andrej Paglavec" je sledilo nagrajevanje najštevilnejših skupin, zvebanje nagrad in seveda družabnost ob okusni paštašuti. Najbolj številni skupini sta pripisovala organizatorja prireditelje, KK Soške elektrarne 53 udeležencev, KK Šilec pa 30. Zelo zanimiva je bila prisotnost družine Belingar iz Solkana, ki je regati prispevala kar 19 udeležencev. Zabeležiti gre tudi goriško Skupino Sončnica, ki se je regate udeležila z osmimi člani. Posebno priznanje sta prejela tudi Albin Perko iz Solkana kot najstarejši udeleženec (čez kak mesec bo dopolnil 80 let) in Sara Štokelj iz Nove Gorice, ki je komaj dopolnila leto in pol starosti. Že drugič zaporedoma se je priložljene regate udeležila gospa Ženja Šhodceva iz Moskve. Na cilju sta udeležencem spregovorila odbornik za čezmejno sodelovanje pri goriški občini Damijan Terpin ter župan mestne občine Nova Gorica, Črtomir Špacapan. Oba sta izrekla željo, da bi tradicionalni rekreacijski spust prirejali tudi, ko ne bo več državne meje, ki je vsa ta leta nasilno razdeljevala Goriško in njene ljudi.

— VIP

POLOM AMERIŠKE POKLICNE KOŠARKE

MOŠTVO NOČNIH MOR

Nepremagljivi zvezdniki lige NBA, ki so zastopali barve ameriške reprezentance na svetovnem prvenstvu v Indianapolisu, so po 58 zaporednih zmagah v 10 letih nastopanja potegnili krajši konec. Letošnje sanjsko moštvo (*Dream team*) je za vse Američane naenkrat postalo moštvo nočnih mor. Prebivalci ZDA so svojo košarkarsko reprezentanco imeli za nepremagljiv fenomen, ki je v svetu športa edinstven. Trije zaporedni porazi ameriških košarkarjev na domačih tleh so to prepričanje močno skrhalo.

Dream team niso sestavljali najboljši košarkarji onkraj velike luže. V ekipi, ki se je predstavila v Indianapolisu (kjer se je SP odvijal), sta bila le dva superzvezdnika: Paul Pierce, krilo Bostona, in Micheal Finley, branilec-strelec Dallasa. Odsotni so bili vsi najkvalitetnejši košarkarji: center Shaquille O'Neal in branilec Kobe Bryant (oba Los Angeles Lakers), krila Tracy Mc Grady (Orlando), Tim Duncan (San Antonio) in Kevin Garnett (Minnesota), ter branilci Jason Kidd

(New Jersey), Allen Iverson (Philadelphia) in Stephon Marbury (Phoenix). Kljub temu pa odsotnosti ne morejo biti opravičilo za neverjeten polom košarkarskih velemojstrov. Ekipo so vseeno sestavljali zelo kakovostni igralci. Poleg že omenjenih Finleya in Pierca so v *Dream team* med drugimi bili izbrani Ben Wallace (Detroit), ki je bil v lanski sezoni najboljši skakalec v ligi NBA, Elton Brand (Los Angeles Clippers), ki je na posebni lestvici skakalcev zasedel peto mesto ter Andre Miller (Cleveland), najuspešnejši podajalec lanske sezone. Posebej je treba omeniti tudi branilca Indiane Reggieja Millerja, enega izmed najbolj izkušenih košarkarjev lige NBA.

Kaj je torej botrovalo porazni igri, ki so jo Američani prikazali na domačih tleh? Svetovnega prvenstva niso vzeli re-

sno. Nastopali so, kot bi bilo že vnaprej določeno, da so lahko zmagovalci samo oni. Priprave so začeli le dobrih štiri dni pred začetkom SP-ja, med samim tekmovanjem niso bili disciplinirani (velikokrat so ponočevali, rednih treningov niso imeli). Posledice vsega tega so bile še kako očitne na parketu. ZDA so zasedle sramotno šesto mesto.

Nepričakovanega padca največje košarkarske velesile se je okoristila Jugoslavija (oz. republika Srbija in Črna Gora), ki je bila z ZDA glavni favorit za naslov. Po izredno slabem začetku in porazu v Puertoricom v predtekmovalnem delu, so se Srbi pobrali na noge in odločno odigrali vse naslednje tekme. Preživeli so sicer kar nekaj težkih trenutkov. Četrtno finala proti ZDA so zmagovali predvsem po zaslugi Bodiroge, ki je skoraj sam nadokna-

dil ves zaostanek, Guroviča, ki je v zadnji četrtini trikrat zadel izza črte za tri točke, in Jariča, ki je zadel štiri odločilne proste mete. V polfinalni tekmi proti Novi Zelandiji so v drugi četrtini zaostajali že za 13 točk, v drugem polčasu pa so prevzeli pobudo v svoje roke in zaostanek nadoknadili. V finalni tekmi so se pomerili z Argentino, največjim presenečenjem letošnjega SP-ja. Ginobili in soigralci so prikazali najbolj kakovostno igro, sami so prvi premagali Američane, v finalu pa so se z bolj izkušenimi Jugoslovani borili do zadnjega ter tako izsilili podaljšek. Srbi so bili na koncu boljši: k temu so pripomogle tudi nekatere dvomljivo sodniške odločitve.

Če potegnemo črto pod svetovnim prvenstvom v Indianapolisu gre vsekakor najprej (pred zmagošlavjem ZRJ ali čudovito argentinsko igro) izpostaviti, da ameriška košarka ni več tako nedosegljiva. Razdaljo med NBA ligo in "našo" košarko ni treba več meriti v svetlobnih letih.

— AČ

PREJELI SMO

O SKAVTSKEM PRAZNIKU NA SV. VIŠARJAH

Spoštovano uredništvo Novega glasa, v nedeljo, 25. avgusta, je Slovenska zamejska skavtska organizacija na Svetih Višarjah priredila praznovanje ob 50-letnici slovenskega skavtizma v Italiji in 80-letnici skavtskega gibanja na Slovenskem. V torek, 27. avgusta, smo z veseljem ugotovili, da je Primors-

ki dnevnik dogodku posvetil čelo četrto stran. Ker pa se nam je prispevek v marsičem zdel sporen in se je v besedilo vrnilo kar nekaj napak, smo v pismu, 30. avgusta, uredništvu Primorskega dnevnika poslali odprto pismo s prošnjo za objavo. Kot pobudniki srečanja smo namreč želeli izraziti svoje nestrinjanje s takim načinom poročanja in bralce opozoriti na spodrsnjaje. Nekaj dni smo zaman čakali. V torek, 3. septembra, pa nam je v telefonskem pogovoru od-

govorni urednik Primorskega dnevnika izjavil, da ga ne bo objavil. Obračamo se na Vas v upanju, da prek Vašega tednika javnost izve za omenjeno pismo. Spošt. g. odgovorni urednik, najprej bi se Vam rada zahvalila za pozornost, ki jo je Primorski dnevnik dne 27.8.2002 namenil skavtskemu jubilejnemu srečanju na Sv. Višarjah. Žal pa se nama zdi nujno, da se odzoveva članku gđc. Tajtane Dolhar in Ivane Godnik,

da bi bralcem PD zagotovila predvsem pravico do točne informacije. Naj bo jasno, da Vas pri tem nočeva učiti časnikarskega poklica, sva pa mnenja, da bi bilo lepo ločiti poročanje od komentarja. Obenem omenjujemo, da je bilo neprimerno, da sta kronistki želeli učiti našo organizacijo, kako izpeljati skavtsko srečanje. Potrebno je opozoriti na napake in pomanjkljivosti, ki izhajajo iz besedila: 1. SZSO (in ne samo SZSO-TS) se letos (in ne lani) spominja 80-

letnice skavtizma na Slovenskem; 2. v letošnji sezoni smo organizirali devet (ne pa osem) poletnih taborov; 3. goriški nadškof se piše De Antoni (ne pa Antoni); 4. goriški skavti in skavtinje so bili soorganizatorji (ne pa gostje) srečanja, saj je praznovanje priredila celotna SZSO; 5. potovalni tabor v Kanadi je organiziral (ne pa bil v gosteh) goriški klan (ne pa tržaški), ki se je srečal s slovenskimi kanadskimi skavti;

6. ZSKSS pomeni Združenje (ne pa Zveza) slovenskih katoliških skavtinj in skavtov. Glede kritik o izbiri kraja bi rada še enkrat poudarila, da smo Sv. Višarje izbrali zato, ker so tu leta 1952 imeli svoj prvi tabor Slovenski tržaški skavti. Izbira je torej simboličnega pomena. V upanju, da boste še naprej profesionalno sledili dejavnosti naše organizacije, Vas prisrčno pozdravlja DEŽELNA NAČELNIKA SZSO ERIKA ČERNIC IN MARTIN SOSIĆ

Izredna ponudba knjig Goriške Mohorjeve družbe

od 9. septembra do 31. oktobra 2002

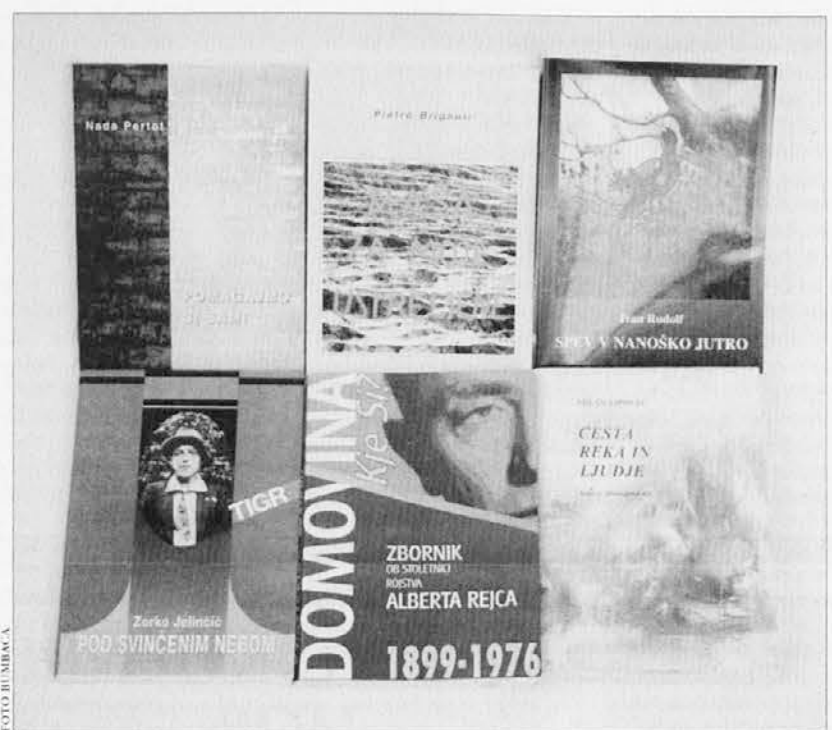
v **KATOLIŠKI KNJIGARNI** na Travniku v Gorici in
v **TRŽAŠKI KNJIGARNI** v Trstu

ZELO UGODEN NAKUP KNJIG GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

CENE ZNIŽANE OD 20 DO 75%

PRIMORSKI SLOVENSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON
Cel komplet od 1. do 20. snopiča - 60,00 €

Nada Pertot, **POMAGAJMO SI SAMI** - 3,40 €
Milan Lipovec, **CESTA REKA IN LJUDJE** - 3,40 €
Ivan Rudolf, **SPEV V NANOŠKO JUTRO** - 3,40 €
Pietro Brignoli, **MAŠA ZA MOJE USTRELJENE** - 3,90 €
Zorko Jelinčič, **POD SVINČENIM NEBOM** - 3,90 €
Albert Rejec - **DOMOVINA, KJE SI** - 4,30 €

Boris Paternu, **FRANCE PREŠEREN - POETA SLOVENO** - 3,40 €
Prežihov Voranc, **DOBERDO'** - 8,30 €
Lojzka Bratuž, **GORIZIA NELLA LETTERATURA SLOVENA** - 11,50 €
Stane Stanič, **SLOVENIA** - 13,50 €
L'ARTE SLOVENA DEL XX SECOLO NEL GORIZIANO - 24,00 €

*Vse te knjige
in še veliko drugih
dobite na policah
naših slovenskih
knjigarn.*